Inhoudsopgave

Voorwoord

De Algemene Rekenkamer heeft de eer hierbij haar jaarverslag over 1991 aan te bieden aan de Voorzitter van de Staten.

Doordat de Kamer in 1991 met een minimale personeelsbezetting heeft moeten werken is het onderhavige verslag beperkter dan voorheen.
Niet alle voorgenomen onderzoeken (o.a. het aangekondigde onderzoek over toerisme en de gesubsidieerde instellingen) konden worden uitgevoerd.
Bovendien kon geen gehoor worden gegeven aan een verzoek van de Minister van Vervoer en Communicatie voor een in te stellen onderzoek bij Tele Aruba.
Het in het jaarverslag 1990 aangekondigde voornemen de bevindingen van de Kamer in een eerder stadium aan de ministers voor commentaar voor te leggen, kon daardoor ook niet worden gerealiseerd. Evenals vorig jaar is dit verslag nu in zijn geheel per 21 februari 1992 aan de ministers voor commentaar voorgelegd.
De Kamer ontving een tweetal reacties, te weten van de Minister van Financiën ten aanzien van hoofdstuk 4 (rapportages van de Centrale Accountantsdienst) en hoofdstuk 10 (Meerjarenplan projecten).

In hoofdstuk 1. van dit verslag gaat de Kamer uitgebreid in op de pogingen die zij in 1991 heeft ondernomen om haar in de Staatsregeling van Aruba vastgelegde onafhankelijke positie als controle-orgaan van de Staten, te waarborgen. De in 1991 ondervonden problemen op personeel en financieel gebied bracht de Kamer uitvoerig onder de aandacht van de regering. Ondanks de door de Kamer aangevoerde argumenten bleek de regering echter niet bereid de Kamer de gelegenheid te geven een zodanige positie te bekleden dat zij niet langer afhankelijk zal zijn van de goedgunstigheid van de regering. Het is in de visie van de Kamer een slechte zaak afhankelijk te moeten zijn van degenen op wie zij controle moet uitoefenen.

Ondanks de hiervoor gesignaleerde problemen kon de Kamer in 1991 een tweetal tussentijdse rapporten uitbrengen, te weten over het

Arubahuis en de kansspelen, terwijl voor twee andere rapporten over het WEB en de meerjarenplanprojekten (gezamenlijk met de Nederlandse Rekenkamer) de werkzaamheden in 1991 werden verricht. De verslagen over beide laatstgenoemde onderzoeken worden in 1992 uitgebracht.

De Kamer spreekt de hoop uit dat het kader waarbinnen zij haar werkzaamheden moet verrichten in de toekomst verbeterd zal kunnen worden.

Oranjestad, 16 april 1992
ALGEMENE REKENKAMER ARUBA.

H.Th. Lopez,
Voorzitter.

J. Wijnhoff,
Secretaris.

Verslag van de Algemene Rekenkamer Aruba betreffende haar werkzaamheden over het jaar 1991.

1. Algemeen.

1.1 COLLEGE.

Ingevolge artikel IV.5 van de Staatsregeling van Aruba is de Algemene Rekenkamer belast met het onderzoek naar de doelmatigheid en de rechtmatigheid van de ontvangsten en de uitgaven van het Land.
De Algemene Rekenkamer bestaat uit drie leden, de voorzitter daaronder begrepen, welke leden bij landsbesluit voor het leven worden benoemd.
Per 31 december 1991 bestond het College van de Algemene Rekenkamer uit de volgende personen:
de heer Hubert Th. Lopez, voorzitter;
de heer Pablo A. Croes, lid;
de heer Norman E. Henriquez, lid.
In 1991 kwam het College conform het reglement van orde 25 maal in vergadering bijeen. Daarnaast werden diverse besprekingen met derden gevoerd betreffende de werkzaamheden en het functioneren van de Rekenkamer.

Op 24 januari 1991 werd gesproken met de Minister-President over het verzoek van de Nederlandse Rekenkamer tot het verrichten van een onderzoek naar de besteding van de meerjarenplangelden op Aruba.
Op 7 februari 1991 woonde het College een vergadering bij van de Centrale Commissie van de Staten over hetzelfde onderwerp.
Op 23 april 1991 vond overleg plaats op Curaçao met het College van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen over een aantal onderwerpen van gemeenschappelijk belang.
Op 22 mei 1991 vond op Aruba een bespreking plaats met de President van de Nederlandse Rekenkamer betreffende het gezamenlijke onderzoek naar de besteding van de meerjarenplangelden.
Op 10 oktober 1991 werd met de Gouverneur gesproken over het

jaarverslag 1990 van de Kamer.

Door de Kamer werd in 1991 besloten een aanvraag in te dienen voor het lidmaatschap van CAROSAI (Caribbean Organisation of Supreme Audit Institutions). Bij brief van 12 november 1991 deelde de Secretaris Generaal van deze organisatie mede dat de Kamer per 1 januari 1992 als geassocieerd lid is geaccepteerd.
Het gewone lidmaatschap van de organisatie is voorbehouden aan onafhankelijke landen in het Caribisch Gebied.

1.2 PERSONEEL.

Per 1 december 1991 is de heer J. Wijnhoff voor een periode van zes maanden benoemd als secretaris van de Rekenkamer. Gedurende de daaraan voorafgaande 11 maanden van het jaar 1991 heeft de heer Wijnhoff gefungeerd als waarnemend secretaris.
Op 25 september 1991 besloot de Ministerraad terug te komen op een eerdere beslissing om de heer J. Wijnhoff voor een periode van 3 jaar als secretaris van de Kamer te benoemen. Besloten werd de uit Nederland terugkerende mejuffrouw E.M. de Cuba te benoemen tot secretaris, nadat zij gedurende een periode van 6 maanden zal zijn ingewerkt door de heer Wijnhoff.
Aan de heer Wijnhoff wordt na deze periode elders bij de overheid een functie aangeboden.
Ondanks de uitdrukkelijke wens daartoe van de Kamer, bleek de Ministerraad niet bereid te zijn de heer Wijnhoff de resterende tijd van zijn contract bij de Rekenkamer te laten uitdienen.

De personeelssterkte per 31 december 1991 was als volgt:
1 secretaris;
1 controlemedewerker - hoofdcommies I;
1 controlemedewerkster - adjunct-commies I;
1 secretaresse - hoofdklerk;
1 schoonmaakster/serveerster;
1 controlemedewerk(st)er (vacature).

Een controlemedewerkster is gedurende het jaar 1991 gedurende een periode van 3½ maand niet aanwezig geweest wegens zwangerschapsverlof.
De Kamer heeft vanaf februari 1991 getracht te komen tot invulling van de vacature voor een controlemedewerk(st)er.
De trage afhandeling van de verzoeken terzake, heeft er toe geleid dat in deze vacature in 1991 niet kon worden voorzien zodat de Kamer in 1991 met een minimale personeelsbezetting moest functioneren.

1.3 REKENKAMERVERORDENING.

In 1991 kon helaas nog niet worden gekomen tot een oplossing voor het vanaf de instelling van de Rekenkamer bestaande probleem van de benoeming van plaatsvervangende leden.
De Kamer heeft in 1990 uitvoerig haar standpunt uiteengezet dat voor deze benoeming geen wijziging van de Staatsregeling nodig is. In 1991 werden de diverse standpunten terzake aan een onafhankelijke deskundige op dit terrein voorgelegd.
De Kamer was verheugd bij brief van 9 januari 1992 van de Voorzitter van de Staten te mogen vernemen dat deze deskundige de visie van de Kamer onderschrijft. De Kamer gaf dan ook gaarne gevolg aan het verzoek van de Voorzitter van de Staten om te komen tot een voordracht voor de benoeming van plaatsvervangende leden.
Nu er duidelijkheid is gekomen in deze zaak kan in 1992 worden begonnen met een algehele herziening van de oorspronkelijk uit 1956 daterende "Landsverordening Algemene Rekenkamer".

1.4 ONAFHANKELIJKE POSITIE REKENKAMER.

In het jaar 1991 werd de Kamer enige malen geconfronteerd met het feit dat zij de aan haar in de Staatsregeling toebedeelde taak als onafhankelijk controle orgaan van de Staten niet optimaal kon uitoefenen als gevolg van beperkingen, op zowel financieel als personeel gebied.
Verzoeken tot verhoging van enige begrotingsposten voor de Kamer werden niet of slechts ten dele door de Ministerraad gehonoreerd. De begroting 1992 van de Kamer werd bij de materiële uitgaven ten opzichte van 1991 zelfs verlaagd met Afl. 34.800,00. De post voor uitbesteding van werkzaamheden,

die de Kamer in 1992 dringend nodig zal hebben in verband met de problemen bij de invulling van de personeelsformatie werd verlaagd van Afl. 40.000,00 in 1991 tot Afl. 20.000,00 in 1992.
De post reis- en verblijfkosten werd verlaagd omdat in de visie van de Ministerraad controle op Arubaanse instellingen in het buitenland primair geen taak zou zijn voor de Rekenkamer. Dit laatste is een duidelijke beperking van de vrijheid van de Kamer om zelf te beslissen, welke instanties onderzocht dienen te worden en op welke wijze dit onderzoek ingesteld dient te worden. Overigens is de regering niet consequent nu het onderzoek bij het Arubahuis met goedkeuring van de regering heeft plaatsgevonden. De Kamer verwijst in dit verband naar hoofdstuk 13 "Toerisme en toeristenbureau's" van dit jaarverslag, waar nader op dit onderwerp wordt ingegaan.

Over een eigen post representatie kan de Kamer niet beschikken. In voorkomende gevallen moet vooraf toestemming aan de betrokken minister worden gevraagd, die dan kan beslissen of de Kamer ten laste van zijn begrotingspost representatie uitgaven mag doen. Als voorbeeld kan worden genoemd dat toen in 1991 de President van de Nederlandse Rekenkamer de Arubaanse Rekenkamer bezocht, de Kamer schriftelijk vooraf aan de Minister van Algemene Zaken toestemming moest vragen voor het mogen aanbieden van een lunch aan deze gast. De Kamer acht een dergelijke handelwijze beneden haar waardigheid en blijft er dan ook op aandringen een eigen post representatie op de begroting te verkrijgen, waarover zij zelf kan beschikken.
Ook op personeelsgebied is de medewerking niet optimaal. Hiervoor wordt verwezen naar punt 1.2 van dit hoofdstuk.

De Kamer heeft bij brieven van 3 april 1991 en 22 augustus 1991 bij de Ministerraad zeer uitvoerig aandacht gevraagd voor deze problemen. De Kamer verzocht daarbij aan de Minister van Algemene Zaken te willen bewerkstelligen dat :

a. De Kamer voortaan haar wenselijkheidsbegroting rechtstreeks bij de Staten kan indienen;

b. De Kamer een eigen financiële administratie kan voeren, waarbij de beschikking wordt verkregen over voorschotten tot aan de in de begroting voor haar opgenomen bedragen;
c. De Kamer een eigen personeelsbeleid en -beheer kan voeren.

Slechts bij tegemoetkoming aan deze wensen van de Kamer zal de onafhankelijke positie van de Rekenkamer gestalte kunnen krijgen en zal een einde komen aan de situatie dat de Kamer als controle-instituut afhankelijk is van de goedgunstigheid van degenen die zij moet controleren.

Tot teleurstelling van de Kamer kreeg zij op 18 september 1991 het volgende antwoord, dat feitelijk slechts gedeeltelijk een bevestiging inhoudt van de bestaande situatie en geen antwoord geeft op de door de Kamer gestelde vragen:
"De raad heeft gemeend U erop te moeten wijzen dat Uw verzoek tekort doet aan de ministeriële verantwoordelijkheid, daar ook het personeel van de Algemene Rekenkamer en de Staten, met uitzondering van diens Griffier, bij landsbesluit worden benoemd."
Waar de Ministerraad in haar antwoord refereert aan het personeel van de Algemene Rekenkamer zal zij waarschijnlijk bedoelen de Raad van Advies.

Zoals uit het vorenstaande blijkt heeft de Kamer dus geen concreet antwoord gekregen op de door haar gedane verzoeken, zoals gedaan in de eerder aangehaalde brieven van 3 april 1991 en 22 augustus 1991.
De Ministerraad gaat in haar antwoord slechts in op de feitelijke huidige situatie ten aanzien van het personeelsbeleid. Over het verzoek betreffende de financiële onafhankelijkheid wordt in het antwoord niet gerept.
Overigens is het de Kamer volstrekt onduidelijk wat de Ministerraad bedoelt te zeggen met de opmerking dat het verzoek tekort doet aan de ministeriële verantwoordelijkheid. *De Algemene Rekenkamer is staatsrechtelijk immers het controle-orgaan van de Staten en behoeft daarvoor geen verantwoording af te leggen aan de regering.*
De Kamer dringt er bij deze dan ook bij de Staten en de

regering op aan zich te beraden over de nodige wijzigingen van de "Landsverordening Algemene Rekenkamer", waardoor zij onafhankelijk van de regering kan opereren, in het belang van een goede, vlotte en doelmatige uitoefening van de haar bij wet opgedragen taken.

2. Achterstanden jaarrekeningen.

Het jaar 1991 heeft wederom geen verbetering gebracht in de situatie rond de achterstanden in de jaarrekeningen van het Land.

2.1 ALGEMENE DIENST.

Tot dusver werd alleen de rekening 1986 van de algemene dienst aan de Rekenkamer ter controle aangeboden. Op 30 mei 1988 bood de Kamer haar rapport aan de Minister van Financiën aan, met het verzoek de rekening 1986 ter vaststelling aan de Staten aan te bieden. Procedureel is dit als zodanig vastgelegd in de op het dienstjaar 1986 van toepassing verklaarde Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953 nr.1, zoals gewijzigd).
Vanwege een aantal bemerkingen kon deze rekening niet worden goedgekeurd door de Kamer. In haar jaarverslag 1988 heeft de Kamer hierover uitgebreid gerapporteerd. Tot op heden werd de jaarrekening 1986 echter nog niet aangeboden aan de Staten. Naar de Kamer van de Directie Financiën heeft vernomen is dit nog niet gebeurd om reden dat in de jaarrekening 1987 de bezwaren van de Kamer opgeheven zouden worden, waarna beide jaarrekeningen gelijktijdig aan de Staten ter vaststelling zouden worden aangeboden.
Ultimo 1991 was de rekening 1987 echter nog steeds niet afgerond. Evenmin was dit het geval voor de jaren 1988, 1989 en 1990.

2.2 LANDSBEDRIJVEN.

Ingevolge het bepaalde in artikel 37 van de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953 nr.1, zoals gewijzigd) dient door de Raad van Ministers over elk dienstjaar een rekening (inclusief die der bedrijven) aan de Algemene Rekenkamer te worden toegezonden.

Op verzoek van de Kamer bood in 1991 de Minister van Vervoer en Communicatie de jaarrekeningen 1986 en 1987 van de Luchthavendienst aan de Kamer ter controle aan. De Minister van Publieke Werken bood de jaarrekeningen 1986, 1987 en

1988 van de Dienst Openbare Werken aan de Kamer ter controle aan.
De Minister van Economische Zaken voldeed in 1991 niet aan het verzoek tot toezending ter controle van de jaarrekeningen van het WEB. In verband met de verzelfstandiging van het WEB werden in 1991 door een accountantskantoor versneld de jaarrekeningen 1987 t/m 1990 opgesteld. De Directeur van het bedrijf bood deze rekeningen aan de Kamer aan.
Aanbieding aan de Staten van deze jaarrekeningen zal gelijktijdig plaatsvinden met de aanbieding van de rekening van de algemene dienst over het desbetreffende jaar.

2.3 JAARREKENINGEN EILANDGEBIED ARUBA.

De laatste jaarrekening die in de Eilandsraad werd vastgesteld is die over het dienstjaar 1960, waarvan vaststelling in 1965 plaatsvond. Nadien werd geen jaarrekening meer aan de Eilandsraad aangeboden door het Bestuurscollege. Door de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen werd een groot aantal jaarrekeningen echter wel gecontroleerd en aan het Bestuurscollege aangeboden:

Jaar	Diensten	Dienstjaar
1969	alle diensten	1961
1983	algemene dienst	1962 t/m 1969
1984	algemene dienst	1970 t/m 1972
	D.O.W.	1962 t/m 1972
	Telefoondienst	1962 t/m 1972
	A.B.O.	1962 T/M 1971
	W.E.B.	1962 t/m 1963

Bij nader onderzoek heeft de Kamer in ieder geval een gedeelte van deze jaarrekeningen aangetroffen bij de Directie Financiën. Op dat moment waren nog geen initiatieven ontwikkeld om deze jaarrekeningen aan de Staten ter vaststelling aan te bieden.
De Kamer nodigde de Minister van Financiën in 1991 uit, nu de afhandeling door de Rekenkamer al minimaal zeven jaar geleden plaatsvond, over te gaan tot het aanbieden van de genoemde stukken aan de Staten.
Ultimo 1991 had de Minister hieraan nog geen gevolg gegeven.
Als rechtsopvolger van de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen dient de Algemene Rekenkamer Aruba nog verklaringen op te maken bij de resterende jaarrekeningen tot en met het

jaar 1985. Gelet op de actualiteit hiervan en mede gelet op de zowel bestuurlijke als ambtelijke geringe belangstelling voor deze jaarrekeningen - zoals uit het vorenstaande moge blijken - hebben deze werkzaamheden voor de Kamer vooralsnog niet de hoogste prioriteit gekregen.

2.4 BIJZONDERE RECHTSPERSONEN.

In de Comptabiliteitsverordening 1989 is in artikel 38 bepaald dat de bij landsverordening ingestelde rechtspersoonlijkheid bezittende bedrijven en instellingen gehouden zijn om jaarlijks binnen drie maanden na afsluiting van het boekjaar, hun jaarrekening aan te bieden aan de minister van Financiën. Ingevolge artikel 24 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer zal de Rekenkamer deze jaarrekeningen onderzoeken.
Ultimo 1991 had de Kamer de beschikking over de volgende jaarrekeningen van deze instellingen:
Sociale Verzekeringsbank: 1986 en 1987;
SETAR : 1986 t/m 1989.

Van de volgende instellingen werden over de jaren 1986 t/m 1990 nog geen jaarrekeningen ontvangen.
Volkskredietbank;
Postspaarbank;
Algemeen Pensioenfonds.

3. Comptabiliteitsverordening.

Bij Landsverordening van 28 december 1989 (A.B. 1989, no.72) werd de Comptabiliteitsverordening 1989 vastgesteld. Deze verordening is voor het eerst van toepassing op het dienstjaar 1990.
Het spijt de Kamer te moeten constateren dat het tot dusver niet is gelukt de begrotingen tijdig, d.w.z. vóór aanvang van het dienstjaar vast te stellen in de Staten.
In hoofdstuk 2 van dit verslag van de Kamer is reeds gesignaleerd dat ook niet wordt voldaan aan de termijnen van indiening van de jaarrekeningen.

In haar vorige jaarverslagen sprak de Kamer de hoop uit dat de nieuwe wetgeving op dit gebied een bijdrage zou leveren tot een betere verantwoording van en het verkrijgen van een beter inzicht in de overheidsfinanciën. Het verslagjaar 1991 heeft echter weinig aan deze doelstellingen kunnen bijdragen.
Op basis van de Comptabiliteitsverordening dient een aantal nadere regels te worden vastgesteld ter uitvoering van bepaalde artikelen van deze verordening.
Nadat in 1990 de "Regeling centrale begrotings en financiële administratie" werd vastgesteld, werd in 1991 bij Ministeriële Regeling van 21 oktober 1991 no.75 de "Regeling overige financiële administraties" uitgegeven.

Het concept "Beheersverordening landsbedrijven" dat medio 1990 door de desbetreffende commissie aan de Ministerraad werd aangeboden kon in 1991 nog niet worden afgekondigd.
De navolgende uitvoeringsregels dienen nog te worden gesteld:

Artikel C.V. 1989	Onderwerp
17 lid 2	Verlenen van voorschotten
17 lid 3	Aanvrage en uitbetalingen van subsidies.
25	Regels inzake aanbestedingen en de wijziging, de schorsing of de staking van werken.
43	Vaststelling modellen jaarrekening.

Daarnaast zullen in het kader van de uitvoering van de beheersverordening op de landsbedrijven nog nadere regels worden gesteld betreffende financiële transacties en de inrichting van de administratie.
De Kamer spreekt de hoop uit dat deze zaken thans op korte termijn geregeld kunnen worden, aangezien het geen wenselijke situatie is dat de nadere regels veel later van kracht worden dan de landsverordening.

4. Rapportages van de Centrale Accountantsdienst

In het verslagjaar heeft de Kamer in totaal 24 rapporten van de Centrale Accountantsdienst (CAD) ontvangen. Hiervan betroffen 13 onderzoeken naar de verantwoording van de kas, de leges, de postwaarden en de retributies door de verschillende overheidsdiensten, 6 onderzoeken naar de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de financiële handelingen van enkele overheidsdiensten, 3 inzake de administratieve organisatie of adviezen ten aanzien van de diensten en 2 door de overheid gesubsidieerde instellingen.
Ook heeft zij een jaarverslag van de door de CAD uitgevoerde werkzaamheden over 1990 toegestuurd gekregen.
Het is de eerste keer dat de CAD een jaarverslag uitgebracht heeft. De bedoeling hiervan was om op korte en bondige wijze verslag uit te brengen van de uitgevoerde werkzaamheden, de bevindingen en de geconstateerde knelpunten welke gedurende het jaar aan de orde zijn gekomen.
Ter sprake komen hierin haar taak en werkzaamheden, de organisatie en de personele bezetting bij deze dienst en een beleidsplan voor het jaar 1991.
De Kamer zal van de ontvangen rapporten de belangrijkste bevindingen hierna laten volgen. Voor de bevindingen c.q. opmerkingen met betrekking tot het kasbeheer en de retributie-verantwoording wordt verwezen naar hoofdstuk 5: "Kasopnames en kasverschillen".

VETERINAIRE DIENST.

Een controle op de invoerkeurlonen ingevolge de permanente controle-opdracht gaf de volgende bevindingen.
Deze controle vond plaats aan de hand van de Douane-formulieren over de jaren 1989 tot en met september 1990. Ingevolge een dienstorder van 25 februari 1981 van de Inspektie der Invoerrechten en Accijnzen wordt geen vergunning afgegeven voor de invoer van vers, gekoeld of bevroren vlees (behoudens pluimvee) dan nadat de partij vlees is goedgekeurd. Hiervan dient de Inspektie Invoerrechten van de Veterinaire Dienst een verklaring c.q. bewijs te ontvangen.
De Veterinaire Dienst brengt aan de importeur 5% van de cif-

waarde der goederen op het Douane-formulier vermeld, in rekening.

De volgende bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot de controle kunnen worden vermeld.

- In enkele gevallen werd vlees geïmporteerd zonder de tussenkomst van de Veterinaire Dienst.
  Voor 1989 bedroeg dit Afl. 47.425,00 wat gelijk is aan ruim 6% van de totale opbrengsten 1989.
  Voor 1990 bedroeg dit Afl. 18.179,00 wat gelijk is aan ca. 3% van de totale opbrengsten 1990.
- In enkele gevallen werd bij de berekening van de invoer keurlonen uitgegaan van een verkeerde basis. In plaats van cif-waarde werd uitgegaan van inkoopwaarde exclusief de verzekering en vrachtkosten. Hierdoor werd in 1989 Afl. 1.600,00 en in 1990 Afl. 2.300,00 te weinig in rekening gebracht.
- Verder kan worden vermeld dat tijdens de controle een aantal invoerformulieren moeilijk vindbaar bleek te zijn in het archief van de Inspektie Invoerrechten en Accijnzen. Het betreft hier betaalde gevallen, waarvan door het ontbreken van het formulier de juistheid van het bedrag niet kon worden nagegaan.
  De Inspektie Invoerrechten en Accijnzen is dan ook verzocht de ontbrekende formulieren op te doen zoeken ter afronding van bedoelde controle. Het gaat hier om een bedrag aan formulieren van respectievelijk Afl. 847.900,00 over 1989 en Afl. 256.900,00 over 1990.

PENSIOENGRONDSLAGEN EN DUURTETOESLAGEN (APNA/APFA).

Pensioengrondslagen.

Ingevolge haar permanente opdracht en tevens op verzoek van de controlerende accountant van het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen is in januari 1991 een controlerapport uitgebracht inzake de toegepaste pensioengrondslagen in 1987, het deelnemersbestand en de afrekeningen tot en met 1988 van de ambtenaren.

Begin juni 1991 is een soortgelijk rapport uitgebracht over de pensioengrondslagen van de werklieden per eind 1985.

Aangezien de aangetroffen bevindingen en tekortkomingen voor deze beide controles nagenoeg hetzelfde zijn zullen de

hierna volgende opmerkingen voor zowel de ambtenaren als de werklieden van toepassing zijn.
Als gevolg van het grote aantal tekortkomingen kon de CAD niet komen tot een oordeel over de juistheid ten aanzien van de drie bovengenoemde controle-onderwerpen.
Van bedoelde tekortkomingen zijn als belangrijkste te noemen:

- Volgens de Directie Financiën is met het APNA niet meer afgerekend en afgestemd sinds het jaar 1966. Overzichten van het APNA inzake de ambtenaren geven een saldo nog af te rekenen ten gunste van dit fonds van Afl. 37.212.290,00 ultimo 1988; voor de werklieden was nog af te rekenen ten gunste van het APNA ultimo 1986 Afl. 2.850.144,00.
  Deze bedragen zijn de resultaten van nota's van het APNA en deelbetalingen door het land Aruba over de afgelopen 20 tot 22 jaar! De samenstelling van deze saldi is niet meer te achterhalen als gevolg van het zoekraken en ontbreken van gegevens terzake.
- De administratieve verwerking bij de Direktie Financiën was niet volledig. De deelbetalingen zijn niet geboekt (uit de oude reserve-, kas- en verrekendienst) naar de funktionele posten.
  De controlemogelijkheid begroting - werkelijke kosten wordt hiermee tenietgedaan.
- Er is onvoldoende follow-up controle op de aan het APNA doorgegeven mutaties.
- Er is onvoldoende controle op de juistheid van het bestand van deelnemers. Door de CAD zijn 5 soorten verschillen aangetroffen bij de ambtenaren; voor de werklieden kon dit tot 2 soorten worden teruggebracht.
- De landsbesluiten waarin opgenomen dat de betrokken ambtenaar of werkman in "vaste pensioengerechtigde dienst" is benoemd werden niet in de betreffende dossiers aangetroffen; er ontbraken zelfs hele dossiers! Besluiten tot benoeming in vaste dienst of aanstelling tot werkman zijn vaak gelezen als "vaste pensioengerechtigde dienst".

Verder is er nog onvoldoende controle of iedereen die in aanmerking komt voor een aanstelling in vaste dienst ook daadwerkelijk wordt opgenomen in het pensioenfonds.
Bij de controle is verder geconstateerd dat bij het APNA

pensioendeelnemers vaak anders geregistreerd staan dan waar ze thuishoren.
Ook bij de inhoudingen van "buitengewone bijdrage" zijn veel onzorgvuldigheden geconstateerd.
In verband met het bovenstaande zijn door de CAD een aantal aanbevelingen gedaan o.a.:
- een zo spoedig mogelijke afstemming van de afrekeningen met het APNA.
- de afhandeling van pensioengegevens van de bedrijven overdragen aan bedoelde bedrijven zelf. Deze bedrijven voeren nu zelf hun eigen salarisadministratie, zodat de pensioenpremies hierbij complementaire werkzaamheden zijn. Tevens zou dit de overzichtelijkheid van het overblijvende ledenaantal bevorderen.
- een eenmalig volledig opschonen van het deelnemersbestand door de Directie Personeel en Organisatie in samenwerking met de Direktie Financiën. Het bijhouden van dit bestand kan dan verder plaatsvinden door de Directie Personeel en Organisatie, die de juiste gegevens daarna kan doorgeven aan het APFA.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de problematiek met betrekking tot de pensioenen in belangrijke mate samenhangt met de knelpunten die zijn geconstateerd bij de controle van de lonen en salarissen. In beide gevallen is een verbetering in het beheer en verantwoording van de personele gegevens nodig. Hierbij kan automatisering een belangrijk hulpmiddel zijn. De Kamer wil hierbij ook nog verwijzen naar het door haar in 1990 uitgebrachte rapport inzake de "lonen en salarissen".

Duurtetoeslagen.

Op 9 januari 1991 rapporteerde de CAD over een gehouden onderzoek naar de uitkeringen van duurtetoeslagen over het dienstjaar 1988 en 1989.
Zoals bekend vormt de duurtetoeslag een aanvulling op het pensioeninkomen ten einde het pensioen welvaartsvast te maken (door koppeling aan de salarissen). Zij wordt toegekend naar aanleiding van de "Duurtetoeslagregeling gepensioneerden 1943 (P.B. 1943 no.77) en de Ministeriële regeling "invoering 70% regeling ambtenaren pensioenen per 1 juli

1981". De uitkeringen komen ten laste van het Land.
De controlerende accountant kon hierbij niet komen tot een oordeel omtrent de juistheid en de rechtmatigheid van de uitkeringen van de duurtetoeslagen. Oorzaak hiervan was een groot aantal tekortkomingen waarvan hieronder de belangrijkste volgen.

- in enkele gevallen zijn geen besluiten aangetroffen voor de toekenning van de duurtetoeslagen.
- er vindt geen controle plaats door de Direktie Financiën op de hoogte van de uitkeringen. Slechts bij de eerste toekenning via een besluit wordt dit gedaan; bij latere aanpassing of wijzigingen niet meer.
- de organisatie is niet zodanig dat er een goede controle op de doorberekeningen van het APNA aan het land mogelijk is.
- bij gebrek aan relevante informatie als dienstjaren, schaalnummers etc. (over de laatste 24 maanden) is een accurate controle op de juistheid van de toegepaste duurtetoeslagen niet mogelijk.

Tot slot is te vermelden, dat bij de Direktie Financiën nog geen bedragen over 1988 en 1989 zijn geboekt. De betaling van de rekening van het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen (APNA) over 1988 heeft ook nog niet plaatsgevonden. Hieronder volgt een overzicht van de door het Pensioenfonds aan Aruba in rekening gebrachte bedragen over de jaren 1981 tot en met 1989 inzake duurtetoeslag, waarnaast ter vergelijking de begrote bedragen zijn opgenomen.

Bedragen in miljoenen florins

Jaren	ambtenaren	werklieden	Totaal	Begroting
1981 t/m 1985	35,38	0,98	36,36	32,66
1986	7,88	0,19	8,07	8,23
1987	8,42	0,20	8,62	7,90
1988	8,70	0,21	8,91	8,23
1989	9,90	0,22	10,12	9,46

Ter verbetering van de situatie wordt een 2-tal mogelijkheden van organisatorische aard ter overweging gegeven.

In het eerste geval geeft de CAD een 3-tal aanbevelingen ter verbetering van de huidige situatie.
In het tweede geval geeft de CAD een geheel andere benadering van het probleem van de duurtetoeslagen. Het betreft hier de afkoop van de verplichtingen van de duurtetoeslagen, dit uiteraard in overleg met de APNA/APFA. Dit zou kunnen gebeuren via een annuïteitenlening voor de thans lopende verplichtingen en het in één keer afkopen van de individuele uitkeringen die nog in moeten gaan tegen de contante waarde hiervan, welk bedrag aan het APFA kan worden betaald.
De controle op de gerechtigden kan daardoor worden vereenvoudigd en er zal tevens een betere spreiding van de uitgaven worden bereikt.

BELASTINGOPBRENGSTEN.

Begin april 1991 bracht de CAD een rapport uit over de controle van de belastingopbrengsten 1989.
Vanwege het ontbreken van een adequate administratieve organisatie en interne controle was het niet mogelijk een goedkeurende verklaring te geven.
Hiervoor wordt verder verwezen naar hoofdstuk 6: "Invordering der belastingen".

INSPEKTIE INVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN.

Tegen het einde van april 1991 rapporteerde de Centrale Accountantsdienst over de gezamenlijke onderwerpen dienstverlening en kasbeheer bij de Douane op de Luchthaven.
Ten aanzien van de beide onderdelen kon zij tot een accoord verklaring komen. De volgende opmerkingen kunnen ten aanzien van het onderzoek worden vermeld.

Dienstverlening.

Gebleken is dat de tarieven voor dienstverlening voor het laatst zijn aangepast in 1983 (P.B. 1983 no.136). Gezien de lage tarieven ten opzichte van de hoge personeelskosten van de ambtenaren werkzaam in de dienstverlening, is men van oordeel dat deze tarieven zodanig dienen te worden aangepast dat zij kostendekkend zijn, ook ten aanzien van die gevallen waarbij bijvoorbeeld overwerk noodzakelijk is. Op grond van het vorenstaande wordt een verhoging van alle tarieven per

uur voorgesteld. Verder is geconstateerd dat bij het opstellen van de afrekeningen van de verleende diensten, die niet op basis van contante betaling kunnen worden geregeld een achterstand bestaat.
Rekening houdend met de moeilijke personeelsomstandigheden bij de Douane is men toch van mening dat het proces van de feitelijke dienstverlening tot de eigenlijke facturering in vele gevallen te lang duurt, gezien een gemiddelde duur van 100 dagen per geval.

Kasbeheer.
Voor de bevindingen met betrekking tot het kasbeheer wordt verwezen naar hoofdstuk 5: "Kasopnames en kasverschillen".

DIREKTIE SOCIALE ZAKEN.
Op 15 juli 1991 zijn 2 rapporten ten aanzien van deze dienst over het dienstjaar 1989 uitgebracht. De ene betrof het onderdeel vrije geneeskundige behandeling, de andere de onderdelen onderstandsuitkeringen, uitkeringen ex. art.10 (A.B. 1988 no.88) en kosteloze rechtskundige bijstand.
In beide rapporten kon men niet komen tot een oordeel over de rechtmatigheid, de juistheid en volledigheid van de gecontroleerde onderdelen. De hierna volgende bevindingen waren de oorzaak hiervan.

Vrije geneeskundige behandeling.
- Bij de criteria voor de toekenning van vrije geneeskundige behandeling ontbreekt de wettelijke basis.
  Deze criteria zijn vastgelegd in een tweetal concept-regelingen van 22 september en 3 november 1988 alsmede in enkele circulaires welke door de betreffende Minister zijn geakkordeerd.
- De registratie en archivering van besluiten en gegevens waren onoverzichtelijk en in enkele gevallen onvolledig.
- De informatie waarop de toekenning van een VGB-kaart of bijstand plaatsvond, was in enkele gevallen onvolledig.
- Toetsing en hercontrole van de in omloop zijnde kaarten vonden onvoldoende plaats.

Bovenstaande vier punten gelden zowel voor de vrije geneeskundige behandeling als de onderdelen onderstandsuitkeringen e.d.
De hierna volgende punten zijn specifiek ten aanzien van de vrije geneeskundige behandeling van toepassing.
Geconstateerd is dat er grote achterstand (enkele jaren) bestaat in de controle en verrekening van botica's- en hospitaaldeclaraties. Voorts hebben initiatieven door Sociale Zaken om tot de inning te komen van een vordering ad Afl. 83.700,00 nog niet tot resultaat geleid; de inningspogingen zijdens de Ontvanger laten ook te wensen over.
Tenslotte meent men dat de geconstateerde tekortkomingen ten aanzien van dit onderdeel niet uitsluitend aan de Direktie Sociale Zaken toe te schrijven zijn. Ondanks initiatieven van de Direktie Sociale Zaken is er nog geen wettelijke regeling voor deze uitgaven (± Afl. 18 miljoen per jaar). Dit zou problemen op uitvoerend niveau veroorzaken. Ook de administratieve procedures bij de verantwoordelijke hierbij betrokken direkties (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Wetgeving en Financiën) zijn onvoldoende vastgelegd.
De nog funktionerende werkwijze is uit organisatorisch en controletechnisch oogpunt onvoldoende.

Onderstandsuitkeringen etc.
De hierboven gemaakte opmerkingen over de "vrije geneeskundige behandeling" gelden onverkort ook voor de onderstandsuitkeringen en de andere onderdelen.
De controle van deze onderdelen werd steeksproefgewijs uitgevoerd.
De volgende punten hebben specifiek betrekking op de onderstand.
Ten aanzien van dit onderdeel is geconstateerd dat de taken en bevoegdheden van de diverse sleutelfunktionarissen niet geformaliseerd waren en de administratieve procedures intern onvoldoende zijn vastgelegd.
Voorts is er geen bestandsbeheer en/of controle aan de hand van standenregisters.
- De terugvordering van de ten onrechte genoten onderstand vond niet regelmatig plaats.
- De opneming van aangevraagde inningsopdrachten in de

administratie door de Direktie Financiën vond veel te traag plaats en duurde in een aantal gevallen ± 5 maanden.
Het verloop van aangevraagde inningsopdrachten bij Financiën gedurende de jaren 1986 tot en met 1989 luidt als volgt:

1986	Afl.	90.000
1987	Afl.	60.000
1988	Afl.	117.000
1989	Afl.	345.000

Uitkeringen ex. art.10 bijstandswetgeving (Eenmalige kosten maatschappelijke bijstand).
Deze kosten bestaan voor het merendeel uit betaalde daggeld vergoeding aan personen die voor medische behandeling naar het buitenland moeten en voor noodzakelijke sociale begeleiding (toegewezen door Direktie Volksgezondheid), alsmede de uitgaven voor winterkleding en voor de rest uit gunstgaven. Voor de toekenning van bijstand volgens dit artikel 10 is geen sprake van een bepaalde inkomensgrens of niveau. De uitgaven vinden plaats nadat zij een Ministeriële goedkeuring hebben.
De geconstateerde tekortkomingen betreffen:
- onvoldoende informatie en bewijsstukken bij de aanvrage. Ten aanzien van dit punt is op te merken dat bijvoorbeeld een gunstgave is toegekend aan een persoon om zijn bankschuld af te betalen, terwijl een ander persoon borg stond.
- het niet voldoende handelen volgens de gegeven bepalingen en procedures inzake de toekenning van daggeldvergoedingen bij verpleging in het buitenland.
- het ontbreken van bewijsstukken met betrekking tot de behandeling en verblijfsduur in het buitenland; verrekening heeft in de meeste gevallen niet plaatsgevonden. De soms gestelde voorwaarde van gehele of gedeeltelijke terugbetaling heeft nog in geen enkel geval plaatsgevonden.

Kosteloze rechtskundige bijstand.
De kosteloze rechtskundige bijstand is vastgelegd in P.B. 1959 no.198. On- en minvermogenden kunnen rechtskundige bijstand aanvragen bij de Direktie Sociale Zaken.

Uit de controle bleek dat bij afwezigheid van de ambtenaar belast met de rechtskundige bijstand terug werd gevallen op een ambtenaar van de Direktie Arbeid voor de gecompliceerde gevallen; de eenvoudige zaken werden wel intern door Sociale Zaken afgehandeld. Verder zijn de tekeningsbevoegdheden van de diverse funktionarissen onvoldoende vastgelegd.
Ten aanzien van de afwikkeling van een zaak is geconstateerd dat geboekte declaraties in enkele gevallen niet bij de Direktie Financiën terug te vinden waren en de kopieën bij de Direktie Sociale Zaken onvolledig waren.
Onvoldoende controle op de afwikkeling van de declaraties vond zowel door de Direktie Sociale Zaken als door Direktie Financiën plaats.
Tenslotte vond onvoldoende verrekening plaats van kosten bij het winnen van een zaak door de pro deo-advocaat; het betreft hier de proceskosten en het salaris van betrokken pro deo-advocaat.

GESUBSIDIEERDE INSTELLINGEN.

Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba (SMOA).

Op 6 maart 1991 bracht de CAD haar rapport uit over de controle van de jaarrekeningen 1983 t/m 1989 van de SMOA.
Hierbij was het niet mogelijk gebleken tot een oordeel te komen over de getrouwheid van de jaarrekeningen.
De redenen hiertoe waren de geconstateerde diverse zwakke punten in de administratieve organisatie en interne controle alsmede een op de balans opgenomen saldo-schuld aan het Land ad Afl. 225.670,00.
Over de afzonderlijke onderdelen van laatstgenoemd bedrag, bestaande uit vorderingen (Afl. 335.907,00) en schulden (Afl. 561.577,00) kon geen juist beeld worden gevormd.
De SMOA voert het beheer over het Colegio Arubano, een school voor Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs en Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs. Tot 1 november 1986 werd tevens het beheer gevoerd over de Arubaanse Pedagogische Academie. Op voormelde datum werd het beheer van deze Academie overgedragen aan het Land.
Per 1 april 1990 is het voltallig bestuur afgetreden en is een nieuw bestuur geïnstalleerd.
Ter toelichting van de hierboven genoemde zwakke punten

volgen hieronder enige voorbeelden.

- Van de uitgevoerde handelingen van het vorige dagelijks bestuur konden de autorisaties door de Bestuur niet worden gevonden; de notulen van de vergaderingen van het vorig bestuur konden niet worden overgelegd.
- Bij het sluiten van een lening ad Afl. 26.100,00 is in strijd met de Statuten gehandeld. Naast de toestemming van het Bestuur is ook de toestemming van de Bisschop van Willemstad nodig.
- Een bedrag van Afl. 47.000,00 is overgemaakt naar een gezamenlijke persoonlijke rekening van de penningmeester en de voorzitter van de SMOA.
- Te vermelden zijn de hoge telefoonvergoedingen in 1988 en 1989 aan de voorzitter; in totaal Afl. 5.100,00.
- Het vorige bestuur van de SMOA is nalatig geweest met de opstelling van haar jaarrekeningen. De jaren 1983 tot en met 1985 zijn pas in 1988 opgemaakt, maar nog steeds niet ingediend bij de Direktie Onderwijs. Mede als gevolg hiervan heeft jarenlang geen afrekening tussen SMOA met het Land plaatsgevonden.
- In 1988 (april) is waarschijnlijk ten onrechte een bedrag van Afl. 54.000,00 aan de SMOA onttrokken door de Voorzitter. Van deze vermoedelijke onregelmatigheden werd in een aparte brief de betrokken Minister op 26 maart 1990 op de hoogte gebracht.

Verder kan worden opgemerkt dat door een ontoereikend invorderingsbeleid 20 à 30% van de leerlingenbijdragen afgeschreven moest worden. Bovendien blijkt dat een aanzienlijk bedrag wegens verkoop van drank en dergelijke en verhuur van het terrein buiten de administratie van de stichting wordt gehouden.

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het voormalig bestuur ernstig nalatig is geweest. De CAD adviseert om de SMOA de verplichting op te leggen om voor een bepaalde datum haar jaarrekening op te doen stellen en in te dienen. Daarnaast wordt geadviseerd in het belang van het voortgezet onderwijs en in overleg met het Bestuur van de SMOA om tot een sanering van het negatief vermogen te komen (Afl. 373.000,00). Verder wordt voorgesteld voor de

overige kosten ten aanzien van de financiering hiervan een ander regeling te treffen.
Uit de jaarrekeningen blijkt namelijk dat deze kosten niet geheel door subsidie van de kosten en de leerlingenbijdrage kunnen worden gedekt.

Wit Gele Kruis.

Medio juni 1991 rapporteerde de CAD over haar controle van de jaarrekeningen 1975 tot en met 1989 van het Wit-Gele Kruis ten behoeve van de afrekeningen van de genoten salarissubsidie en de toekenning van een extra subsidie ter dekking van de exploitatietekorten in bovengenoemde periode.
Uit het onderzoek komen de volgende bevindingen.
De jaarrekeningen zijn allen te laat opgemaakt c.q. ingediend.
De exploitatiekosten vertoonden in bedoelde periode een aanmerkelijke stijging, wat elk jaar in tekorten resulteerde. De voornaamste oorzaken hiervan waren toenemende personeelskosten, autohuur en huisvestingskosten en daarnaast een daling van de contributiegelden door een verminderd aantal leden.
Ter verhoging van de opbrengsten is in 1985 een vergoedingsstelsel voor bepaalde diensten en verhuurmaterieel ingevoerd; deze tarieven zijn op 1 januari 1991 aangepast.
Eind 1989 was de financiële positie van de stichting slecht.
De CAD berekende met toepassing van de toetsingscriteria voor de verlening van subsidie een nog te verlenen extra subsidie van ca. Afl. 283.160,00. Een sterk verkorte weergave hiervan luidt als volgt.

saldo exploitatietekorten:		
voor 1975	Afl.	36.354,00
1975 t/m 1978 incl. aftrek voorschot subsidie	-	105.143,00
1983 t/m 1989	-	236.666,00
Expl. tekorten t/m 1989	-	378.163,00
Niet subsidiabel	-	95.000,00
	Afl.	283.163,00

Ten aanzien van deze stichting wordt geadviseerd bovengenoemd bedrag uit te betalen en de subsidievoorwaarden te herzien, waarbij met een maximalisering van de subsidie rekening moet worden gehouden.
Op basis van de huidige voorwaarden en besluiten is goede controle niet mogelijk.

Commentaar Minister.
De Minister van Financiën geeft in zijn reactie van 30 maart 1992 aan dat de voornaamste opmerkingen uit de rapporten van de Centrale Accountantsdienst correct zijn overgenomen en heeft verder geen commentaar op dit hoofdstuk.

5. Kasopnames en kasverschillen.

5.1 ALGEMEEN.

KASBEHEER.

Eind mei 1991 heeft de Minister van Financiën in reactie op de geconstateerde tekortkomingen en ongeoorloofde handelingen met betrekking tot het kasbeheer waarover door de Centrale Accountants Dienst (CAD) is gerapporteerd, zich in een rondschrijven tot de hoofden van Directies, Diensten en Bedrijven gericht. Onder meer wordt hierin gewezen op de onregelmatige controle door de diensthoofden en mede als gevolg hiervan de vele kastekorten, waarbij in vele gevallen bleek dat deze al geruime tijd bestonden. Dit betekent dat deze ook niet werden afgerekend c.q. verrekend.
Verder worden in het rondschrijven de diensthoofden nogmaals gewezen op hun verantwoordelijkheid voor een goed kasbeheer en wordt tevens onder de aandacht gebracht hun aansprakelijkheid voor de ontstane verschillen door een slecht kasbeheer.
Tenslotte heeft de Minister bij dit schrijven een 3 pagina's tellende kasinstructie bijgevoegd waaraan de betreffende diensthoofden zich nauwgezet moeten houden.

DOMEINBEHEER.

Op 4 april 1991 werd de kas opgenomen bij de dienst Domeinbeheer. De ontvangsten bestaan hier uit verkoop van plak-, formaat- en legeszegels, kosten voor het uitzetten van percelen grond en erfpachtsgelden (waaronder optiegelden).
Een vergelijking van het aanwezige kasgeld met het saldo volgens het kasboek gaf geen verschillen. Bij de controle van de diverse kasstromen werd een gering tekort van Afl. 13,20 ontdekt.
Met uitzondering van de erfpachtsgelden vinden voor ontvangsten aparte registraties plaats. Hierdoor was het niet mogelijk te zien welke erfpachtsgelden ontvangen zijn, waardoor de volledigheid van deze soort ontvangsten niet kon worden vastgesteld; temeer omdat de afgegeven kwitanties niet voorgenummerd waren.
Voorts bestond geen funktiescheiding bij het kasbeheer; de

ontvangst en de kwitering geschieden door dezelfde persoon, namelijk de kassier, wat de interne controle niet bevordert. Als laatste wordt opgemerkt dat van de te vorderen bedragen van de Direktie Financiën, een bedrag gedeclareerd in juni 1990 nog niet ontvangen was.

In november 1991 werd een onderzoek naar de afdrachten van de ontvangen erfpachtscanon bij de dienst Domeinbeheer ingesteld. Het betreft hier de eerste erfpachtscanon die ingevolge een afspraak tussen de Ontvanger der Belastingen en Domeinbeheer bij deze laatste dienst betaald kan worden. Aanleiding hiertoe was de melding van de Ontvanger dat ontvangen bedragen aan erfpacht via het Domeinbeheer pas een jaar later op de bankrekening van de Ontvanger werden gestort en het feit dat aangemaande personen wegens niet betaling, de betreffende kwitanties toonden van de betaalde erfpacht bij het Domeinbeheer. Dit duidde op eventuele onregelmatigheden.

Uit het onderzoek, voornamelijk gericht op de openstaande bedragen aan eerste erfpachtscanon bij de Ontvanger, bleek dat naast eerder genoemde ontvangsten nog een groot aantal type ontvangsten bij Domeinbeheer worden ontvangen; als voorbeeld kunnen worden genoemd: optierecht, huurpenningen, aankoop van domeingrond en aankoop van volkswoningen. Vanwege de gebrekkige administratie van genoemde ontvangstcategorieën kon géén controle hierop worden uitgevoerd.

Het resultaat van het onderzoek was dat een bedrag ad Afl. 58.286,00 wegens erfpachtcanons over de jaren 1988 tot en met 1991 ten onrechte nog openstond. Ten aanzien van de andere genoemde type ontvangsten zijn gevallen van wel ontvangen maar niet afgedragen bedragen geconstateerd tot een bedrag van Afl. 9.489,00. In totaal kan worden aangenomen dat minimaal een bedrag ad Afl. 67.775,00 ontvangen bij Domeinbeheer niet aan de Ontvanger der Belastingen is afgedragen.

De mogelijkheid werd hier gecreëerd door de reeds in het begin gesignaleerde tekortkomingen in de interne controle zoals:

- geen voorgenummerde kwitanties;
- geen functiescheiding bij het Kasbeheer;
- geen aparte administratie voor de ontvangsten aan eerste

erfpacht en de hierboven vermelde andere ontvangsten.

INSPEKTIE INVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN.

Eind april rapporteerde de CAD over de onderdelen Kasbeheer en Dienstverlening bij de Douane op de Luchthaven, waarvan hieronder de bevindingen ten aanzien van het kasbeheer volgen.

Kasbeheer bij Douane op de Luchthaven.

Uit het onderzoek naar de kasgelden bij het loket van de Douane op de Luchthaven bleek dat er te grote bedragen in de kas werden aangehouden (de gemiddelde opbrengst van 3 à 4 dagen). Gemiddeld bedroeg een storting Afl. 6.643,00 in 1989, met zelfs een uitloper van Afl. 21.436,00 in drukke tijden.

Aanbevolen wordt de ontvangen gelden dagelijks af te dragen en het aanhouden van een wisselgeld van Afl. 500,00. Hiermee zal het risico van slepen en/of diefstal kunnen worden vermeden.

POSTKANTOREN.

In de periode van 22 tot en met 24 januari 1991, deed de CAD een onderzoek naar de voorraad postwaarden en waarde papieren, zowel in Oranjestad als op het postkantoor te San Nicolaas.

Wat later in het jaar, in juli 1991 werden op de beide kantoren, het aanwezige kasgeld en waardepapieren opnieuw gecontroleerd.

Oranjestad.

Hier werd bij de opname in januari 1991 een tweetal verschillen geconstateerd. Een tekort ad Afl. 95,45 waarvoor geen verklaring kon worden verkregen en voorts bij het Centrale Magazijn van postwaarden te Oranjestad een overschot ad Afl. 31.816,20 dat bij nader onderzoek van de administratie kon worden teruggebracht tot een overschot van Afl. 96,05. De administratie bevatte veel fouten welke eerder niet waren ontdekt, aangezien de laatste interne voorraadcontrole van juni 1990 dateerde.

Op 23 en 24 juli 1991 werd de kas op het Postkantoor in

Oranjestad opgenomen. De controle was beperkt tot een inventarisatie van het aanwezige kasgeld en waardepapieren. De volgende tekorten werden nu geconstateerd.

Hoofdkas -	Afl. 2.408,28	Slechts voor Afl. 1.300,00 kon een verklaring worden verkregen.

<u>Postzegelskassen</u>

4 kassen.

Postzegelskas no.1	Afl. 793,10	Geen verklaring verkregen. Bij dezelfde kassier is in 1989 totaal Afl. 2.819,33 en in 1990 Afl. 125,23 tekort geconstateerd. Dit wijst op steeds regelmatige en soms aanzienlijk tekorten.
Postzegelskas no.2	Afl. 31,20	Geen verklaring gekregen.
Postzegelskas no.3	Afl. 161,66	Geen verklaring gekregen.
Directie kas	Afl. 330,02	Als verklaring werd gegeven het afgeven van teveel postzegels in drukke dagen.
In totaal	Afl.3.724,26	

Opgemerkt wordt dat bij de opname van de laatstgenoemde kas onverzilverde cheques tot een bedrag van Afl. 7.300,00 op naam van een medewerker zijn aangetroffen variërende van 3 maanden tot enige dagen voor de opname, waaronder één gedateerd <u>1 augustus 1991.</u> Blijkbaar is hier sprake van een vorm van renteloos lenen uit de overheidskas. Ten overvloede wordt opgemerkt dat cheques slechts voor het verlenen van diensten moeten worden geaccepteerd en binnen enkele dagen verzilverd moeten worden.

Zoals uit het vorenstaande blijkt is in totaal weer een tekort ruim Afl. 3.700,00 bij de dienst der Posterijen te Oranjestad geconstateerd. Gebruikelijk worden deze tekorten op de salarissen van de kassiers verhaald of in termijnen ingehouden. Opgemerkt wordt dat bij tekorten die een bepaald normaal te achten bedrag te boven gaan en waarbij tevens redelijke vermoedens bestaan van gepleegde onregelmatigheden, onverwijld aangifte bij de politie moet plaatsvinden. Regelmatiger de kas opnemen is hier zeker noodzakelijk. Hierdoor zullen grote tekorten kunnen worden voorkomen.

San Nicolas.

Hier werd bij de opname in januari 1991 van de voorraad postwaarden een overschot van Afl. 78,00 geconstateerd.
Op dezelfde dag als bij het hoofdkantoor, nl. 23 juli 1991, werd de kas van het postkantoor te San Nicolaas opgenomen. Ook hier betrof het een opname van kasgelden en waardepapieren. De verschillen waren hier van minder belang, zoals hieronder blijkt.

Hoofdkas	Afl. 40,00 overschot.
Geldloket	Afl. 3,13 tekort.
Postzegelkassen 4 in totaal	Afl. 25,65 tekort.

ONTVANGER DER BELASTINGEN.

De CAD heeft op 17 april 1991 de aanwezige kassen en voorraden plak- en formaatzegels welke onder de verantwoordelijkheid van de Ontvanger der Belastingen vallen opgenomen. Het betreft de kassen en voorraden plakzegels op het Ontvangerskantoor en bij het Douanekantoor. Bij het Ontvangerskantoor zijn geen nieuwe noemenswaardige verschillen aangetroffen en bij Douanekantoor geen verschillen.
Ten aanzien van in het verleden geconstateerde verschillen wil de Kamer het volgende vermelden.
De verschillen die door de kassiers zelf werden geconstateerd werden toen niet op betrokkenen verhaald, maar in een kasverschillenboekje aangetekend, waarbij overschotten en tekorten door elkaar werden geboekt.
In 1989 is in samenwerking met de Ontvanger, de CAD en de Algemene Rekenkamer een voorstel gedaan om deze saldi te saneren. Dit voorstel werd in november 1989 door de Minister van Financiën overgenomen. Deze regeling hield een tweetal bepalingen in namelijk aanzuivering van bepaalde bedragen door de kassiers via inhoudingen op het salaris en afboeking van verschillen over oude jaren. In verband hiermede is op te merken dat verrekening van de ingehouden bedragen nog plaats moet vinden en ook de werkelijke afboeking van de verschillen nog niet heeft plaatsgevonden.

Per 16 april 1991 bedroeg het saldo aan geaccumuleerde verschillen Afl. 19.919,39, welke na correctie van een

dubbele betaling (APA N.V.) op 5 februari 1991 ad Afl. 22.597,91 *) werd vast gesteld op		42.517,30
Via het saneringsplan af te boeken	31.782,78	
Inhoudingen	9.672,00	41.454,78
Werkelijke tekort bedroeg per 16 april		1.062,52

*) Ten aanzien van dit bedrag had de kassier de instructie voor kasoverschotten niet gevolgd. Het bedrag was op geen enkel wijze in de administratie verwerkt.

BIBLIOTECA NACIONAL.

In mei van het verslagjaar werden de ontvangsten van deze dienst over de jaren 1987 tot en met 1990 gecontroleerd.
De opbrengsten van de Bibliotheek bestaan uit vergoedingen wegens verleende diensten op haar kantoren in Oranjestad en San Nicolas en via de bibliobussen. Voorts worden vergoedingen gevraagd voor diensten van de schoolmediatheek, verhuur van zalen en verhuur van audiovisueel materiaal.
Op grond van het onderzoek was de CAD van oordeel dat de ontvangsten over 1987 tot en met 1990 een juist en volledig beeld weergaven. Een verdeling van bedoelde ontvangsten naar categorie en jaar is als volgt.

	1990	1989	1988	1987
Boekerij	78.780	72.220	61.490	48.370
Boek vergoedingen	3.360	2.010	1.990	1.970
Diversen	7.810	3.520	5.090	2.600
	89.950	77.750	68.570	52.940

Ter verbetering van de kasstromen, raadt de CAD aan om kasregisters aan te schaffen.
Verder wordt in verband met de hoge investeringskosten van de apparatuur van de Mediadienst aanbevolen ook aan alle overheidsdiensten die gebruik maken van de Mediadienst de werkelijke kosten in rekening te brengen.

BUREAU INTELLECTUELE EIGENDOMMEN.

In mei van het verslagjaar werden de verantwoorde opbrengsten van bovengenoemde dienst over de periode 20 september 1988 tot en met 12 maart 1991 gecontroleerd.
Hierbij werd geconstateerd dat de verantwoording een juist beeld gaf.

Volgens de Merkenverordening van 1961, zoals gewijzigd in 1988 en 1989 worden voor de inschrijving van merken inschrijfgelden in rekening gebracht.
Met de inning van deze gelden is op 1 november 1987 door het Bureau Intellectuele Eigendommen een aanvang gemaakt. Vóór 18 november 1987 had dit bureau de naam Bureau Industriële Eigendommen.
Ter bevordering van een goede controle wordt de invoering van voorgenummerde kwitanties en de vermelding hiervan in het kasboek aanbevolen.
Ter informatie wordt het volgende overzicht gegeven van de verantwoorde ontvangsten.

Jaren	Bedrag
1988: 20/9 t/m 31/12	Afl. 342.271,00
1989	- 166.368,00
1990	- 163.578,00
1991: t/m 12/3/91	- 27.909,00
Totaal	Afl. 700.126,00

POLITIE.

Eind april 1991 bracht de CAD haar rapport uit over een gehouden onderzoek naar de voorraad legeszegels bij de Politie administratie en de verantwoording daarvan over de periode 8/1/1990 tot en met 12/3/1991. Een klein kastekort werd geconstateerd. Aanbevolen wordt dit af te boeken.
Zoals wel vaker het geval is, werden ook hier bij de kasoverdrachten geen processen-verbaal opgemaakt. Op het belang hiervan moet worden gewezen.
Even belangrijk is het geval van de evenementen waarvoor vergunning is gevraagd en verkregen, maar waarbij de vergunning niet wordt afgehaald. Voor deze evenementen die

dan wel plaatsvonden, vond in dat geval geen betaling van de vergunning plaats.
Per 20 maart 1991 stond in verband hiermee nog een bedrag van Afl. 6.900,00 (173 vergunningen) open.

De specificatie van dit bedrag is als volgt.

voor 1988	Afl.	3.280,00	87 stuks
1989	-	1.800,00	55 stuks
1e helft 1990	-	1.190,00	7 stuks
2e helft 1990	-	480,00	17 stuks
1991 (t/m 20/3)	-	150,00	7 stuks
Totaal bedrag	Afl.	6.900,00	173 stuks

Ter voorkoming van dit euvel zijn enige aanbevelingen gedaan. Overigens bedroegen de ontvangsten aan legeszegels over bedoeld periode Afl. 230.363,00

DIENST TECHNISCHE INSPEKTIES (DTI) EN KEURINGSLOKAAL.

Bij een gehouden onderzoek op 4 en 5 juni 1991 naar de verantwoording van de leges in de periode 1 juli 1988 t/m 5 juni 1990 werd deze laatste akkoord bevonden.
Wel wordt aanbevolen de leges op de betreffende documenten c.q. goedkeuring te plakken en niet op de afzonderlijke kwitanties, in verband met een juiste kwitering.
Ingevolge een landsbesluit houdende algemene maatregelen heeft de Dienst Technische Inspekties ingaande 27 juli 1987 een aanvang gemaakt met de inning van de retributies en leges met betrekking tot het keuringslokaal.
In de hierboven vermelde periode is in totaal aan leges ontvangen:

Leges Dienst Technische Inspekties	Afl.	297.064,00
Leges Keuringslokaal	-	496.160,00

Een kastekort ad Afl. 28,00 uit 1988 is nog te vorderen.

CENTRAAL BUREAU JURIDISCHE EN ALGEMENE ZAKEN.

Ingevolge haar permanente opdracht rapporteerde de CAD inzake de verantwoording van legeszegels over de periode 25 januari 1990 tot en met 21 februari 1991 bij deze dienst. Deze werd akkoord bevonden.

In verband met de hoge waarden van de legeszegels, de grote omzet en het risico van het eventueel verliezen van deze zegels wordt aanbevolen een kasregister met afdruk aan te schaffen.
In bovengenoemde periode is een bedrag ad Afl. 268.205,00 aan zegels verantwoord.

DIREKTIE ARBEID.

Bij de controle van de verantwoording van de leges en de retributies over de periode 3 mei 1990 tot en met 4 juni 1991 bij deze dienst is dit akkoord bevonden.
De werkzaamheden bij deze direktie met kantoren zowel in Oranjestad als San Nicolas bestaat zoals bekend uit de verkoop van werkboekjes, arbeidsregisters, arbeidslijsten, aangiften en ontslagaanvragen.
Ten aanzien van het kasbeheer zijn te onderscheiden: een hoofdkas (voor afstortingen) en dagkassen voor de dagelijkse ontvangsten.
Voor de hoofdkas is de directe chef aansprakelijk, die ook belast is met de organisatie en het beheer.
Bij de controle is het volgende bevonden.

Kasbeheer.

Bij de controle van de legeszegels over de vermelde periode is een tekort van Afl. 26,80 geconstateerd.
Ook hier is gebleken dat bij overdrachten van de legeszegels en kas geen processen-verbaal worden opgemaakt.
Aangezien de chef belast is met de organisatie van het kasbeheer is hij voor het hierboven vermelde verschil aansprakelijk.
Op het kantoor te San Nicolas is een klein verschil aangetroffen (Afl. 2,00 tekort).
De verantwoordelijkheid voor de kas is verdeeld over meerdere personen. In dit verband wordt hierbij nogmaals gewezen op de kasvoorschriften van 27 mei 1991 van de Minister van Financiën.

Tariefsverhoging.

Bij A.B. 1990 no.22 zijn forse tariefsverhogingen voor voormelde dienstverleningen vastgesteld, terwijl bij A.B.

1990 no.55 de datum van de inwerkingtreding op 14 november 1990 werd bepaald.

Deze tariefsverhogingen zouden bij de ambtenaren van de Direktie Arbeid niet bekend zijn geweest. Bedoelde verhogingen zijn tot eind mei 1991 (ruim 6 maanden later) niet toegepast.

Conform een advies van de directeur van het Centraal Bureau voor Juridische en Algemene Zaken blijkt navordering niet mogelijk te zijn.

Met deze nalatigheid derfde de Overheid een bedrag Afl. 150.000,00. De ernst van de zaak heeft de Kamer bij brief van 15 augustus 1991 onder de aandacht van de Minister van Financiën en de Minister van Welzijnzaken gebracht. Op 25 september ontving de Kamer een brief van de Minister van Algemene Zaken met de mededeling dat inmiddels is overgegaan tot toepassing van de tariefsverhogingen. De Kamer kreeg echter geen antwoord op de door haar gestelde vraag hoe deze nalatigheid kon gebeuren en welke maatregelen de Minister heeft genomen om dergelijke voorvallen in de toekomst te voorkomen.

5.2 OVERZICHT.

Tot slot van dit hoofdstuk volgt hieronder een overzicht van bij een aantal diensten geconstateerde kastekorten gedurende de afgelopen 3 jaren.

Dienst	Datum	Bedragen in Afl.	Opmerkingen
Postkantoor Oranjestad	14- 3-1989	854,12	
	20-10-1989	2.574,76	
	25- 6-1990	701,08	
	23- 7-1991	3.724,36	
Postkantoor San Nicolas	14- 3-1989	29,19	
	20-10-1989	34.197,20	gerechtelijke invordering
	25- 6-1990	66,10	
	23- 7-1991	-/- 11,22	

Burgelijke stand en Bevolkingsregister	14- 4-1989	-,-	
	18- 5-1989	7.798,00	
	22- 2-1990	612,00	
Hulpbestuurskantoor Noord	5- 1-1990	516,90	
	16- 8-1990	0,25	
Hulpbestuurskantoor Savaneta	15- 2-1990	1.372,90	
Hulpbestuurskantoor Santa Cruz	16- 8-1990	665,31	
Hulpbestuurskantoor San Nicolas	16- 8-1990	-/- 11,25	
Huis van Bewaring	22-11-1989	1.366,69	
Ontvanger	13- 2-1989	34.882,10	
	8- 3-1989	36.774,82	
	20- 4-1990	35.441,36	
	16- 4-1991	42.517,30	inhouding 9.672,00 afboeking 31.782,00
Domeinbeheer	4- 4-1991	13,20	fraudegeval 67.776,00
Landslaboratorium	27- 9-1989	163,90	
Direktie Arbeid	4- 6-1991	2,00	

Gelet op de data van de kasopnames is te constateren dat de tekorten zich ook voordeden ná de circulaire met kasinstructies van 27 mei 1991, gericht aan de hoofden van dienst. Nogmaals wil de Kamer wijzen op het belang van een goede interne en externe controle om tijdig eventuele tekorten te constateren. Naleving van de nieuwe instructies zal het ontstaan van de tekorten kunnen vermijden.

6. Invordering der belastingen.

6.1 ALGEMEEN.

In het kader van haar algemene opdracht heeft de Centrale Accountantsdienst (CAD) een onderzoek ingesteld naar de volledigheid van de verantwoorde belastingopbrengsten over het jaar 1990.
Door het ontbreken van een adequate administratieve organisatie en interne controle, alsmede door het ontbreken van het ontvangstengrootboek is het de CAD niet mogelijk gebleken om tot een verklaring te komen. Bij de Inspektie der Belastingen ontbreekt het volgens het rapport van de CAD aan geformaliseerde interne controle. Als voorbeeld hiervan kan worden vermeld dat door of namens de Inspekteur geen controle wordt verricht op de door de Aanslag Regelende Ambtenaar berekende belastbare bedragen. Voorts blijkt uit het rapport dat de door de Ontvanger der Belastingen getroffen interne controlemaatregelen op sommige onderdelen nog tekortkomingen vertonen.

Uit de door de Direktie der Belastingen opgestelde beleidskaderbrief voor de 2e helft van 1991 en de komende jaren, blijken als belangrijkste doelstellingen te zijn vastgelegd:

* verhoging controledichtheid;
* inhaal achterstanden heffing en inning;
* beschrijving administratieve organisatie en interne controle.

De Direkteur der Belastingen stelt daarbij dat het mogelijk moet zijn om binnen 2 á 3 jaar de ontstane forse achterstanden in te halen en de administratieve organisatie en de interne controle op een verantwoord peil te brengen.

Vanwege het feit dat door de Directie Financiën het zogenaamde ontvangstengrootboek niet is bijgehouden kon de Kamer, evenals vorig jaar, voor het bepalen van het verloop van de invordering der belasting geen gebruik maken van dit ontvangstengrootboek. Een specificatie per belastingjaar is dan ook helaas niet te geven.
In het navolgende overzicht wordt een specificatie gegeven

van de invorderbaarstellingen en de zuivere ontvangsten bij de diverse belastingsoorten.
De bedragen zijn vermeld in miljoenen florins.

Belasting.	Saldo 31-12-1990	Invorderbaar-stellingen *)	Ontvangsten	Saldo 31-12-1991
1. Inkomstenbelasting	99,6	29,6	20,9	108,3
2. Loonbelasting	24,2	107,2	92,5	38,9
3. Solidariteitsbelasting	11,4	1,8	1,1	12,1
4. Winstbelasting	630,1	55,5	45,0	640,6
5. Grondbelasing	1,5	2,7	2,8	1,4
6. Gebruiksbelasting	- 0,1	0,0	0,0	- 0,1
7. Logeerbelasbelasting	7,7	14,3	9,9	12,1
8. Casinorechten	3,7	21,6	9,1	16,2
9. Motorrijtuigenbelasting	0,0	7,0	7,0	0,0
10. Overdrachtsbelasting	0,6	2,4	2,4	0,6
11. Successiebelasting	1,5	2,1	2,0	1,6
12. Zegelbelasting	0,0	2,8	2,8	0,0
13. Boeten en Intrest	5,8	- 0,5	1,5	3,8
	786,0	246,5	197,0	835,5

*)=Saldo van aanslagen, afdrachten op aangifte en afschrijvingen.

Ter toelichting op deze cijfers kan het volgende dienen.

1. Inkomstenbelasting.

In haar jaarverslag over 1990 maakte de Kamer melding van een achterstand in de oplegging van de belasting tot en met het belastingjaar 1989 van 54.000 aanslagen.
Een recent gemaakte nieuwe planning van de Inspectie der Belastingen geeft ultimo 1991 een totale achterstand aan tot en met het belastingjaar 1990 van 44.000 aanslagen.
Deze achterstand zal volgens planning van de Inspectie der belastingen als volgt kunnen worden ingehaald.

Belastingjaar	Aantal aanslagen	Inhaal
vóór 1987	2.000	1992
1987	3.000	1992
1988	6.000	1992
1989	15.500	1992
1990	17.500	1993

Ondanks de gerealiseerde inhaal van achterstanden in oplegging is de opbrengst van deze belastingsoort met 17% gedaald ten opzichte van 1990.

2. Loonbelasting.

Zoals eerder vermeld is het openstaande saldo van deze belasting thans vrij reëel, doordat een groot aantal correcties plaatsvond op de openstaande posten. De ontvangsten op deze belasting, namen in 1991 met slechts 4% toe ten opzichte van 1990.
In 1990 werd echter een bedrag van ca. Afl. 6.000.000,00 via een invorderingsaktie bij een hotelorganisatie geïnd. Zonder dit incidentele bedrag zou de toename in 1991 te opzichte van 1990 11% hebben bedragen.

3. Solidariteitsbelasting.

Van deze belasting is het openstaande saldo thans vrij reëel. De ontvangsten zullen nog enkele jaren in steeds geringere mate doorlopen tot de achterstanden in de aanslagoplegging over de jaren tot en met 1989 zullen zijn ingelopen. Zie voor de planning van de inhaal van deze achterstanden de toelichting bij de inkomstenbelasting.

4. Winstbelasting.

Van het openstaande bedrag aan winstbelasting heeft Afl. 577.000.000,00 betrekking op aanslagen die werden opgelegd aan de in 1985 gesloten LAGO raffinaderij. De invordering van dit bedrag is opgeschort vanwege de aangespannen beroepsprocedure tegen deze aanslagen.
In haar jaarverslag over 1990 maakte de Kamer melding van een achterstand bij de oplegging van deze belasting van 13.750 aanslagen. Van deze achterstand kon in 1991

een aantal van 850 aanslagen worden opgelegd.
Ingevolge een uitspraak van de Raad van Beroep kan een definitieve aanslag niet meer worden opgelegd na het verstrijken van een periode van 5 jaren na het jaar waarin de belastingschuld is ontstaan, daarbij rekening houdende met verleend uitstel tot het doen van de aangifte. Naar aanleiding hiervan heeft de Inspecteur gemeend de afhandeling van de belastingjaren gelegen vóór 1986 bij brief te moeten afdoen. In de praktijk betekent dit dat het te betalen bedrag wordt gelijkgesteld aan het bedrag der voorlopige aanslag, tenzij het via voorlopige aanslagen betaalde bedrag aan winstbelasting hoger is geweest het bedrag der definitieve aanslag, indien deze zou zijn opgelegd.
In 1991 werden zodoende ruim 3.000 aangifte van vóór 1986 afgehandeld (=50% van de achterstand) terwijl in 1992 naar verwachting het restant op dezelfde wijze zal worden afgedaan.
De achterstanden en de mogelijke inhaal hiervan ultimo 1991 kunnen thans als volgt worden weergegeven.

Belastingjaar	Aantal aanslagen	Inhaal
1986	1.000	1992
1987	1.300	1992
1988	1.700	1992
1989	2.500	1993
1990	2.500	1993/1994

Door de oplegging van voorlopige aanslagen is de opbrengst in 1991 sterk verhoogd ten opzichte van voorgaande jaren. (in 1991 Afl. 45 miljoen tegenover gemiddeld Afl. 20 miljoen in voorgaande jaren).

5. Grondbelasting.
In 1991 werden de aanslagen tot en met 1988 geheel opgelegd. Achterstand in oplegging bestaat nu nog voor de jaren 1989, 1990 en 1991. Volgens planning van de Inspektie der Belastingen zal de inhaal van deze achterstanden in 1992 kunnen plaatsvinden. Dit betreft tesamen 44.000 aanslagen.

6. Gebruiksbelasting.
Ook in 1991 is in de situatie met betrekking tot deze

belasting niets positief veranderd. Oplegging vond reeds lang niet meer plaats (het laatste volledige kohier betreft het belastingjaar 1978). De Kamer blijft dan ook - onder verwijzing naar het gestelde in haar vorige jaarverslagen - aandringen op het spoedig nemen van maatregelen met betrekking tot deze belasting.

7. Logeerbelasting.

Deze belasting dient maandelijks op aangifte te worden afgedragen, vóór de 15e van de daarop volgende maand. Het tarief bedraagt 5% van de door de hotels e.d. behaalde omzet. De opbrengst van deze belasting bedroeg voor het belastingjaar 1991 Afl. 9.900.000,00 (1990 Afl. 7.400.000,00).

De stijgende opbrengst van deze belasting loopt niet parallel aan de groei van het aantal overnachtingen door toeristen. Dit moge blijken uit het volgende overzicht.

Jaar	Overnachtingen (niet privé)	Opbrengst in Afl.	Gemiddeld per overnachting in Afl.
1986	1.100.314	2.800.000,00	2,54
1987	1.355.302	3.700.000,00	2,73
1988	1.708.195	6.000.000,00	3,51
1989	2.014.543	6.400.000,00	3,18
1990	2.501.944	7.400.000,00	2,96
1991	2.954.345	9.900.000,00	3,35

Mede dankzij de betere controle op de afdracht van deze belasting en door het feit dat thans gedurende het gehele jaar door de time-sharing projekten belasting werd betaald (in 1990 eerst vanaf medio dat jaar) is de gemiddelde opbrengst per overnachting in 1991 met 13% gestegen. Opgemerkt kan verder worden dat in 1991 tot een bedrag ad Afl. 4.400.000,00 wegens 26 naheffingsaanslagen werden opgelegd, waarop in het jaar echter hoegenaamd geen betalingen plaatsvonden. Het openstaande saldo bij deze belastingsoort steeg daardoor tot Afl. 12.100.000,00.

8. Casinorechten.

Bij de Casinorechten kan een relatie worden gelegd tot het totaal aantal toeristen. Het volgende overzicht kan

dan worden vervaardigd:

Jaar	Aantal toeristen	Opbrengst in Afl.	Gemiddeld per toerist in Afl.
1986	180.956	4.000.000,00	22,10
1987	231.650	4.800.000,00	20,72
1988	277.973	4.200.000,00	15,11
1989	344.336	4.700.000,00	13,65
1990	432.762	5.800.000,00	13,40
1991	501.324	9.100.000,00	18,15

In 1991 werd wegens 11 naheffingsaanslagen tot een bedrag ad Afl. 13.600.000,00 opgelegd voor voorgaande belastingjaren. Aangezien de meeste van deze naheffingsaanslagen bestreden worden, werd slechts een gering bedrag hierop ontvangen. Zowel de nominale stijging van de opbrengst als de gemiddelde stijging per toerist kan onder anderen worden verklaard als een effekt van de betere controle op de afdrachten.

9. Motorrijtuigenbelasting.

De opbrengst van deze belasting steeg met 8% ten opzichte van 1990. De jaarlijkse uitgifte van de nummerplaten verloopt thans soepeler dan voorheen. Toch is het systeem nog arbeidsintensief, waardoor het nodige overwerk moet worden verricht.

Een goede controle op de klasse-indeling van deze belasting is nog steeds moeilijk te realiseren. Door de Ontvanger is een voorstel gedaan om over te gaan tot afschaffing van de klasse-indeling. Op een voorstel tot afschaffing van deze belasting en gelijktijdige compensatie via de benzine-accijns werd nog geen beslissing genomen door de betrokken minister. Voordelen van een dergelijke verandering zijn een aanzienlijke verlaging van de perceptiekosten en het betalen van deze belasting naar het gebruik dat men van de wegen maakt. Automatisch wordt tevens een gespreide betaling verkregen, terwijl het toerisme naar verhouding meer zal gaan bijdragen.

Tenslotte kan herhaald worden hetgeen in vorige jaarverslagen van de Kamer is gesteld betreffende de motorbootbelasting.

Aangezien deze belasting nog steeds niet wordt geheven zal, conform de gebruiksbelasting, moeten worden overgegaan tot heffing (terugwerkende kracht is al niet meer mogelijk) of tot intrekking van de desbetreffende verordening.

10. Overdrachtsbelasting.
Het nog openstaande bedrag van Afl. 600.000,00 betreft de door een notariskantoor wel geïnde maar niet afgedragen overdrachtsbelasting.

11. Zegelbelasting.
De opbrengst van deze belastingsoort is in 1991 met 20% toegenomen ten opzichte van 1990, mede dankzij een betere controle op de Luchthaven. Overigens herhaalt de Kamer haar standpunt, zoals verwoord in haar voorgaande jaarverslagen. Gelet op het geconstateerde misbruik, de beperkte controlemogelijkheden, het ongemak voor de gebruikers en de relatief geringe opbrengst zou onderzocht moeten worden deze belasting af te schaffen met eventuele compensatie van de gederfde opbrengst via andere belastingsoorten.

12. Boeten en Intrest.
In 1991 werd wederom een aanzienlijk bedrag aan boeten verminderd en/of gecorrigeerd.

6.2 OVERZICHT DER ONTVANGEN BELASTINGEN.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de belangrijkste belastinginkomsten van het Land. Voor een goede vergelijking worden de belastingen in een viertal rubrieken ingedeeld. De bedragen zijn gesteld in miljoenen florins.

Belastingsoort	1986	1987	1988	1989	1990	1991	Begroot 1990	Verschil 1990
A. Bel.op inkomen:								
1. Inkomstenbelasting	15,9	14,5	22,0	26,2	25,3	20,9	23,5	- 2,6
2. Loonbelasting	51,6	51,6	58,4	71,7	89,1	92,5	76,0	16,5
3. Solidariteitsbelasting	26,7	29,5	20,8	2,8	1,9	1,1	1,1	0,0
Sub-Totaal A	94,2	95,6	101,2	100,7	116,3	114,5	100,6	13,9

B. Bel. op Econ. Act.:								
1. Winstbelasting	24,4	19,7	19,9	23,3	17,4	45,0	29,0	16,0
2. Logeerbelasting	2,8	3,7	6,0	6,4	7,4	9,9	11,0	- 1,1
3. Casinorechten	4,0	4,8	4,2	4,7	5,8	9,1	7,0	2,1
Sub-Totaal B	31,2	28,2	30,1	34,4	30,6	64,0	47,0	17,0
C. Invoerr. en Acc.:								
1. Invoerrechten	20,1	28,3	36,2	42,2	51,0	57,5	49,0	8,5
2. Acc.Minerale Oliën	15,9	25,6	28,6	27,3	26,7	34,9	31,0	3,9
3. Acc.op gedistilleerd	5,0	6,2	5,8	7,4	7,3	8,5	8,0	0,5
4. Accijns op bier	3,9	6,1	8,4	9,9	12,4	15,1	11,0	4,1
5. Accijns op tabak	4,8	3,4	4,7	5,2	6,1	8,6	9,0	- 0,4
6. Doorvoerzegels	1,1	1,1	1,4	2,1	2,4	3,5	1,5	2,0
Sub-Totaal C	50,8	70,7	85,1	94,1	105,9	128,1	109,5	18,6
D. Overige belastingen:								
1. Grondbelasting	2,2	2,0	2,7	2,5	3,0	2,8	4,0	- 1,2
2. Motorrijtuigenbelasting	5,7	5,0	5,4	5,8	6,5	7,0	6,5	0,5
3. Zegelbelasting	0,7	2,1	2,1	2,1	2,3	2,8	2,5	0,3
4. Overdrachtsbelasting	1,2	1,7	1,7	4,3	3,2	2,4	2,0	0,4
5. Gebruiksbelasting	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Successiebelasting	0,7	0,2	0,6	0,2	1,1	2,0	1,0	1,0
Sub-Totaal D	10,6	11,0	12,5	14,9	16,1	17,0	16,0	1,0
Totaal Generaal	186,8	205,5	228,9	244,1	268,9	323,6	273,1	50,5

De procentuele groei van de totale belastingopbrengsten bedroeg in de afgelopen jaren:
1987: 10,0%; 1988: 11,4%; 1989: 6,6%; 1990: 10,2%; 1991: 20,3%.

In haar jaarverslag over 1990 maakte de Kamer melding van het feit dat er naar zou worden gestreefd het per 31-12-1990 openstaande bedragen aan belastingen ad in totaal ca. Afl. 200.000.000,00 (excl. beroepsprocedure LAGO) in 3 à 4 jaren in te vorderen. Afgezien van een gedeelte dat als oninbaar zal moeten worden afgeschreven, werd voor de komende 3 à 4 jaren een belastingopbrengst verwacht die 30 à 40 miljoen florins per jaar hoger zou liggen dan het

"normale" niveau. Geconstateerd kan worden dat dit streven voor 1991 is gerealiseerd.
Grotendeels is de stijging in 1991 ad Afl. 54,7 miljoen toe te schrijven aan de stijging van de opbrengst van de winstbelasting (Afl. 27,6 miljoen). De Kamer wijst met nadruk op het tijdelijke karakter van de verhoging in het niveau der belastingopbrengsten. Na inhaal van de achterstanden in oplegging en invordering zal een terugval tot een lager niveau onvermijdelijk zijn, bij gelijkblijvende overige faktoren.

7. Overige vorderingen.

Evenals vorig jaar kon de Kamer ook dit jaar helaas niet beschikken over de gegevens van het zgn. ontvangstengrootboek. Na overname door de Directie Financiën heeft bijwerking van dit grootboek niet meer plaatsgevonden. Overigens worden de gegevens ten behoeve van de invordering uiteraard wel door de Ontvanger bijgehouden, maar deze instantie kan slechts een overzicht per debiteur en van het totaal van de inningsopdrachten geven, maar geen specificatie per begrotingspost.

De Kamer vindt het jammer te moeten constateren dat er nog steeds geen aandacht is geschonken aan dit probleem. Bij het opmaken van de jaarrekening zal men immers wel degelijk moeten beschikken over deze gegevens.

8. Geldleningen.

Ingevolge artikel 34 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer dienen de stukken die zijn opgemaakt betreffende de door het Land aangegane geldleningen op straffe van nietigheid te worden voorzien van een bewijs van registratie, door of namens de Algemene Rekenkamer aan te brengen. De Kamer heeft bij brieven van 21 februari 1991 zowel gericht aan de Minister-President als aan de betrokken diensten een overzicht verstrekt van de 9 niet geregistreerde geldleningen met het verzoek de stukken van deze geldleningen alsnog ter registratie aan de Kamer aan te bieden of mede te delen waarom dit niet kan plaatsvinden. Naar aanleiding van deze verzoeken kreeg de Kamer slechts één geldlening ter registratie aangeboden, namelijk de lening van Europese Gemeenschap van ECU 6.000.000,00 (via de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie). Behoudens de Directie Financiën, die geen antwoord heeft gegeven, werd door de overige directies en diensten medegedeeld dat zij niet over originele stukken beschikken.

Het verloop van de geldleningen in het jaar 1991 was als volgt (bedragen in Afl. x 1.000, berekend naar wisselkoersen per 31-12-1991):

Omschrijving	Restant-schuld 1-1-1990	Opgenomen bedrag	Aflossing	Restant-schul 31-12-199
A. A.P.N.A. leningen.	1.175	-	125	1.050
B. Staats-obligaties.	7.526	5.000	4.724	7.802
C. Schatkist-promessen.	32.000	-	-	32.000
D. Leningen t.b.v. WEB	12.988	7.676	2.237	18.427
E. Leningen luchthaven.	14.393	2.150	-	16.543
F. Meerjaren-planleningen	339.690	15.757	11.505	343.942
	407.772	30.583	18.591	419.764

ad A. Het betreft hier een tweetal leningen, afgesloten in 1968 en 1971 door het eilandgebied Aruba. De rentepercentages bedragen respectievelijk 5 en 7,5. De aflossingen eindigen respectievelijk in 2013 en in 1991.

ad B. Bij landsbesluit van 14 januari 1988 (A.B. 1988, no.9) werden staatsobligaties uitgegeven waarop als volgt werd ingeschreven:

looptijd 3 jaren, tot 12-2-1991;	8,4%	rente;	Afl 4.724.000
looptijd 5 jaren, tot 12-2-1993;	8,65%	rente;	- 556.000
looptijd 7 jaren, tot 12-2-1995;	9,25%	rente;	- 2.246.000
			Afl 7.526.000

Op de per 12 februari 1991 af te lossen lening werd een nieuwe obligatielening met een looptijd van 3 jaren en een rentepercentage van 8,75 uitgeschreven tot een maximum bedrag van Afl. 5.000.000,00. (Landsbesluit van 31 januari 1991, A.B. 1991 no.26).

ad C. Schatkistpromessen met een looptijd van 3 maanden werden tot een maximum bedrag van Afl. 32.000.000,00 uitgegeven bij de volgende landsbesluiten:
8- 1-1991, niet uitgegeven;
21- 3-1991, A.B. 1991 no. 38;
05- 7-1991, A.B. 1991 no. 78;
04-10-1991, A.B. 1991 no.104.

Ingevolge artikel 15 lid 3 van de landsverordening schatkistpapier (A.B. 1987, no.3) dient de Centrale Bank aan het eind van elk kalenderjaar schriftelijk verslag te doen aan de Algemene Rekenkamer betreffende haar handelingen als emissiebank. De Kamer heeft de verslagen van de Bank tot en met het verslagjaar 1990 ontvangen.

ad D. Door het WEB waren ultimo 1991 de volgende leningen opgenomen:

Landsverordening	Bank	Hoofdsom	Schuld 31-12-1991
15- 8-1989, A.B.1989-36	National West Minster Bank	US$ 4.887.500	US$ 3.840.178
15- 8-1989, A.B.1989-36	Caribbean Mercantile Bank	Afl 5.000.000	Afl 3.837.718
28-12-1990, A.B.1990-104	Europese Investerings-bank	ECU 3.200.000	ECU 3.200.000

Deze leningen zijn niet ter registratie aan de Kamer aangeboden.

ad E. Zoals reeds in eerdere jaarverslagen van de Kamer werd geconstateerd werd op 25 november 1988 door de Minister van Economische Zaken een geldleningsovereenkomst gesloten met de Commissie van de Europese Gemeenschap voor een bedrag van ECU 6.000.000,00 waarvoor geen machtiging door de Staten werd verleend. Aangezien dit strijdig is met artikel V van de Staatsregeling dringt de Kamer er wederom op aan dat de desbetreffende landsverordening alsnog wordt vastgesteld. De aflossing van deze geldlening zal plaatsvinden in 60 halfjaarlijkse termijnen waarvan de eerste 1 mei 1999 en de laatste 1 november 2028 vervalt. De rente bedraagt 1% per jaar. De lening is in 1991 wel geregistreerd door de Kamer.

Bij landsbesluit van 24 juni 1991, A.B. no.79 werd ter voorfinanciering van de architectenkosten voor de uitbreiding van de luchthaven een geldleningsovereenkomst met Caribbean Mercantile Bank aangegaan tot een maximaal bedrag van Afl. 2.150.000,00. De looptijd bedraagt 5 jaren.

ad F. Per 31 december 1991 waren 22 leningen aangegaan in het kader van de meerjarenplanprojekten en wegens door Nederland verstrekte begrotingshulp. De restant-schuld op deze leningen bedroeg ultimo 1991 (in nederlandse courant) Hfl 327.408.242,00.

Bij deze leningen kan worden opgemerkt dat in artikel 11 van de leningsovereenkomsten is bepaald dat de overeenkomsten niet effectief zullen worden zolang de bank niet zal beschikken over de landsverordeningen en -besluiten van Aruba tot het aangaan van de leningen. De Gevolmachtigde Minister van Aruba in Nederland is steeds uitgenodigd de desbetreffende stukken aan de bank te overhandigen. Bij landsverordening van 22 november 1991 (A.B. 1991, no.127) werd de "Landsverordening financiële medewerking" vastgesteld, die terugwerkt tot en met 1986. Ingevolge deze landsverordening kan Aruba de financiële medewerking van de Staat der Nederlanden in de vorm van leningen en schenkingen aanvaarden. De hoogte van de bedragen der op te nemen leningen en schenkingen zal voor elk jaar afzonderlijk bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden vastgesteld.
De Kamer nodigt de Minister van Financiën uit te willen bevorderen dat de desbetreffende landsbesluiten alsnog worden uitgegeven en dat tevens de originele geldleningsovereenkomsten alsnog aan de Kamer ter registratie worden aangeboden.

9. Garanties.

Nadat begin 1991 de Kamer via de media vernam dat door een aantal nederlandse accountants een onderzoek zou worden ingesteld naar de problemen rond de verleende overheidsgaranties van diverse hotelprojecten verzocht de Kamer aan de Ministerraad dit onderzoek te laten plaatsvinden onder verantwoording van de Rekenkamer.
De Ministerraad nam dit voorstel over en besloot op 20 februari 1991 het onderzoek te laten verrichten onder auspiciën van de Rekenkamer en gebruik te maken van de door de Kamer aangeboden huisvestingsmogelijkheden.
Op 6 maart 1991 draaide de Ministerraad de beslissing terug in de zin dat het onderzoek niet meer onder auspiciën maar in samenspraak met de Rekenkamer zou plaatsvinden.
Omdat de Kamer nadien niets meer over deze zaak vernam terwijl de betreffende accountants inmiddels wel met het onderzoek waren gestart en pogingen van de Kamer om tot de overeengekomen samenspraak te komen niet waren gelukt, schreef de Kamer op 19 juni 1991 een brief aan de Minister-President.
De Kamer verzocht daarin aan haar te willen mededelen of de samenspraak nog zou plaatsvinden, dan wel aan de Kamer de resultaten van het onderzoek te doen toekomen indien het onderzoek inmiddels afgerond zou zijn.
Noch op deze brief, noch op een op 12 december 1991 gestuurde herinneringsbrief heeft de Kamer enige reactie van de Minister-President mogen vernemen.

In het jaar 1991 werd aan de Kamer een gegarandeerde geldlening ter registratie aangeboden, te weten een complementaire lening van SF. 14.940.000,00 op de eerder versterkte lening van SF. 66.700.000,00 ten name van Eagle Beach Hotel N.V. in verband met de uitvoering van het Ramada Renaissance Hotelproject.

De aktie van de Kamer om te komen tot registratie van de 7 ontbrekende garantie-overeenkomsten, welke aktie door de Minister-President werd ondersteund door het eveneens

verzenden van een brief terzake, heeft geen succes opgeleverd. Door alle betrokken departementen, met uitzondering van de Direktie Financiën die in het geheel niet heeft gereageerd, werd geantwoord dat zij niet over de originele stukken van deze gegarandeerde geldleningen beschikken.
Het betreft de volgende garanties:

Landsverordening	Belanghebbende	Projekt
30-05-1985	Dutchco N.V.	Golden Tulip Hotel
26-11-1986, A.B. 1986- 41	De Palm Holdings N.V.	De Palm Reef Island
22-10-1987, A.B. 1987-108	Aruba Beachfront Resort N.V.	Hyatt Regency
23-10-1987, A.B. 1987-111	Boulevard Hotel N.V.	Sonesta Hotel (garantie inmiddels vervallen)
31-03-1988, A.B. 1988-30	BETA Hotel Enterprises N.V.	Fisherman's Beach Resort
11-10-1988, A.B. 1988-117	Caribbean Satellite Systems N.V.	Bouw videostation
23-12-1988, A.B. 1988-152	Plantation Bay Resort & Casino N.V.	Plantation Bay

De Kamer beschikt over onvoldoende gegevens om dit jaar een overzicht te kunnen verstrekken van het verloop van de gegarandeerde geldleningen.
De Kamer hoopt in het lopende jaar de beschikking te krijgen over zowel de resultaten van de deskundigen die in opdracht van de overheid onderzoek hebben verricht op dit gebied, als over de jaarstukken van alle ondernemingen waaraan garantie is verleend.

In 1991 werd het Land wederom aangesproken op de verstrekte garantie voor Dutchco. Ten laste van de meerjarenplangelden werd een bedrag van Afl. 3.616.887,06 betaald, waarmee het totaal aan Dutchco betaalde bedrag per ultimo 1991 is gekomen op Afl. 25.340.244,00 (exclusief te vergoeden rente over dit bedrag).

Bij landsbesluit van 10 september 1991 keurde de Minister van Financiën goed dat het Algemeen Pensioenfonds van Aruba een geldlening van Afl. 5.000.000,00 aan Air Aruba N.V. zal verstrekken. Naar de Kamer van de Directie

Financiën heeft vernomen zal voor de verstrekking van de geldlening een garantie door het Land afgegeven moeten worden. Ten tijde van het opmaken van dit verslag was nog geen voorstel aan de Staten gedaan tot het verlenen van een dergelijke garantie. De Kamer acht het een vreemde en ook onjuiste handelwijze als lange tijd nadat de gelden verstrekt zullen zijn de Staten nog moeten besluiten om voor deze verstrekking een garantie af te geven.

10. Meerjarenplanprojecten.

Een taak die afzonderlijk is opgedragen aan de Algemene Rekenkamer is de controle op de uitgaven in het kader van het Meerjarenplan.
Op 8 augustus 1991 bracht de Kamer haar rapport uit met betrekking tot de uitgaven tot en met het jaar 1989 voor het Meerjarenplan.
De controle over 1990 kon nog niet plaatsvinden vanwege de achterstanden in de controle door de openbare accountant van de administratie bij het Landsbedrijf Ontwikkelings Projekten.
De controle over 1989 omvatte 14 afgesloten maar nog niet overgedragen projekten en 25 nog niet afgesloten projekten. Van deze projekten wordt het volgende overzicht gegeven (in Afl. x 1.000):

Omschrijving	Uitgaven t/m 1989	Goedgekeurd t/m 1989	Opgeschort t/m 1989	Afgekeurd t/m 1989
afgesloten	115.628	81.844	5.000	28.784
nog niet afgesloten	80.772	58.736	20.036	2.000
Totaal	196.400	140.580	25.036	30.784

Van het totaal afgekeurde bedrag van Afl. 30.784.000,00 is Afl. 17.947.000,00 afgekeurd wegens het niet voldoen aan de gestelde beheers- en bestuursregels en betreft Afl. 12.837.000,00 de eigen inbreng van Aruba in deze projekten.

Zoals reeds in het Voorwoord van dit verslag is gemeld werd in 1991 gezamenlijk met de Nederlandse Rekenkamer een onderzoek ingesteld naar de uitvoering van de Meerjarenplanprojekten op Aruba.
Waar in de jaarlijkse controle van de Kamer het rechtmatigheidsaspect voorop staat, voerde bij dit onderzoek het doelmatigheidsaspect de boventoon.
De aanzet tot het onderzoek werd gegeven door de Nederlandse Rekenkamer, die bij brief van 19 december 1990, na gesproken te hebben met de Gevolmachtigde Minister in

Nederland, toestemming vroeg voor een onderzoek op Aruba in de maand mei 1991. Dit verzoek werd gericht aan de Staten, de Regering en de Rekenkamer.
Nadat de Kamer, zowel de Staten als de Regering van advies had gediend besloot de Ministerraad in te stemmen met het onderzoek, waarbij een aantal voorwaarden werden gesteld.
De Staten van Aruba ging echter niet akkoord met het onderzoek en stelde dat het onderzoek uitsluitend door de Arubaanse Rekenkamer verricht zou moeten worden.
Dit werd vastgelegd op 15 april 1991 aan de Minister van Algemene Zaken waarna de Ministerraad bij brief van 20 mei 1991 aan de Kamer mededeelde zich achter het standpunt van de Staten te scharen en derhalve de eerder verleende toestemming aan de Nederlandse Rekenkamer in te trekken.
Op diezelfde dag arriveerde echter de President van de Nederlandse Rekenkamer op Aruba, onder anderen ter voorbereiding van het onderzoek dat een week later zou beginnen.
Na de nodige gesprekken met de Staten en de Minister van Algemene Zaken kon alsnog overeenstemming worden verkregen, waarbij het onderzoek kon plaatsvinden onder de volledige verantwoordelijkheid van de Arubaanse Rekenkamer.
Het onderzoek werd gedurende de periode 27 mei tot en met 12 juni 1991 uitgevoerd. Na vaststelling van het eindrapport door zowel de Arubaanse als de Nederlandse Rekenkamer is het rapport om commentaar aangeboden aan de Minister van Algemene Zaken respectievelijk de Minister van Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken.
Conform de afspraak zal aanbieding aan de Staten van Aruba respectievelijk de Tweede Kamer gelijktijdig plaatsvinden.
Dit is gebeurd op 12 maart 1992.

De projecten die bij het onderzoek werden betrokken waren:

Containerhaven	, goedgekeurd bedrag	Afl.	47.647.900
Hallenbouw in de Vrije Zone	, goedgekeurd bedrag	-	4.430.835
Sasaki-plan	, goedgekeurd bedrag	-	21.964.583
Renovatie landingsbaan vliegveld	, goedgekeurd bedrag	-	8.500.000

Aanpassing luchthavenfaciliteiten	, goedgekeurd bedrag	-	8.510.550
Overheidsgebouwen San Nicolas	, goedgekeurd bedrag	-	7.250.000
Korrektie Instituut	, goedgekeurd bedrag	-	21.143.315
Renovatie San Pedro Hospitaal	, goedgekeurd bedrag	-	5.805.000
Uitbreiding Waterfabriek	, goedgekeurd bedrag	-	14.247.000
		Afl.	139.499.183

Commentaar Minister.

De Minister van Financiën geeft in zijn reactie van 20 maart 1992 aan dat er een achterstand bestaat in het uitbrengen van de projectencontrole over 1990 door de openbare accountant. Deze controle zal nu op korte termijn plaatsvinden, waarna direct met de controle over 1991 zal worden beginnen.

11. Personeelsuitgaven en-administratie.

11.1 ALGEMEEN.

Evenals voorgaande jaren verstrekt de Kamer in dit jaarverslag een overzicht van de totale personeelskosten, het aantal personeelsleden en de bevorderingen.
In 1990 heeft de Kamer een rapport uitgebracht waarin melding is gemaakt van een groot aantal tekortkomingen in de personeelsadministratie en de wijze waarop de salarisbetalingen worden geadministreerd.
Op 24 december 1991 bracht de Centrale Accountantsdienst een rapport uit inzake de controle van de salarissen en lonen over het dienstjaar 1989.
De eerder door de Kamer gesignaleerde tekortkomingen worden in dit rapport ook door de Centrale Accountantsdienst weer opgemerkt. Ook deze dienst doet aan de Minister van Financiën een groot aantal aanbevelingen ter verbetering van de situatie bij met name de Direktie Personeel en Organisatie (DPO). Van de gedane aanbevelingen kunnen worden genoemd:

- het opzetten van een adequate personele administratie bij DPO, zo mogelijk met behulp van een computer;
- het opzetten van een systematische controle door DPO op de salarisbetalingen;
- het zowel bij DPO als bij de salarisadministratie van de Direktie Financiën in gebruik nemen van standenregisters;
- roulering bij de salarisadministratie van de medewerkers;
- maandelijkse toezending van overzichten naar de diensten ter controle van het personeelsbestand van die dienst;
- aanpassing c.q. vernieuwing van het bestaande salarispakket.

Vermeldenswaardig is dat blijkbaar nog steeds niet bekend is hoe groot het aantal ambtenaren is dat in dienst is bij de overheid. Bij circulaire van 12 september 1991 verzoekt de Minister van Algemene Zaken aan alle diensten een opgave te verstrekken van de bij de dienst werkzame ambtenaren.

Op een verzoek van de Minister van Financiën van 6 november 1991 verrichtte de Centrale Accountantsdienst een inventarisatie van het personeelsbestand op basis van de betaalsrollen. Op 30 januari 1992 verzocht de Directeur van de Directie Financiën op zijn beurt aan alle diensten een volledige gespecificeerde opgave te verstrekken van het aantal in dienst zijnde personeelsleden.
Bij gebrek aan betrouwbare informatie terzake heeft de Kamer al enige jaren zelf een inventarisatie gemaakt van de aantallen personeelsleden. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3 van dit hoofdstuk.
De Kamer vindt het jammer te moeten constateren dat er op dit gebied nog steeds geen verbetering valt waar te nemen bij de Direktie Personeel en Organisatie, die verantwoordelijk is voor de registratie van deze gegevens.

11.2 TOTALE PERSONEELSKOSTEN.

Aan de hand van de gegevens van de salarisadministratie worden in deze paragraaf overzichten gegeven van de ontwikkeling van de salariskosten van:

A. de algemene dienst en de overheidsbedrijven WEB, Luchthavendienst, DOW en Landsbedrijf ontwikkelingsprojekten;
B. overige instellingen waar ambtenaren werkzaam zijn, SETAR, SVB, Volkskredietbank, APFA en APA N.V., hierna te noemen semi-overheidsinstellingen.

Omdat door achterstanden in de boekhoudkundige verwerking bij met name de Direktie Financiën cijfermateriaal gedeeltelijk uit andere bronnen moest worden gehaald kan uiteindelijk een afwijking ontstaan met de te zijner tijd op te maken definitieve rekeningen. Voor de uit de cijfers te trekken conclusies is dit echter van ondergeschikt belang. In verband met te grote onzekerheid over de kosten van pensioenuitkeringen en duurtetoeslagen zijn deze cijfers thans niet meer in het overzicht opgenomen.
De bedragen zijn gesteld in miljoenen florins.

A. Algemene dienst en overheidsbedrijven.

Omschrijving	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Bezoldiging en lonen	93,7	99,0	99,2	100,5	108,1	113,0
Overwerk	3,4	4,7	7,3	8,7	11,9	11,7
Toelagen	2,7	3,5	3,0	3,1	3,4	3,0
Overige uitkeringen	1,4	0,7	1,7	1,8	1,8	2,8
Kindertoelagen	2,4	2,5	2,4	2,2	2,2	2,6
Compensatie A.O.V./A.W.W.	4,0	4,1	4,1	4,6	4,8	5,2
Geneeskundige behandeling	6,4	6,1	6,0	6,3	6,6	6,7
Pensioenbijdragen	10,6	10,7	10,9	12,0	12,9	13,6
Sub-totaal huidig personeel	124,6	131,3	134,6	139,2	151,7	158,6
V.U.T. uitkeringen	0,0	0,0	4,6	13,6	8,5	3,8
Totaal	124,6	131,3	139,2	152,8	160,2	162,4

De totale kosten van het huidig personeel zijn met de volgende percentages t.o.v. het voorafgaande jaar gestegen: 1987: 5,4%; 1988: 2,5%; 1989: 3,4%; 1990: 10,9%; 1991: 4,5%. De totale stijging vanaf 1986 bedraagt 27,3%.
De stijging van de kosten in 1991 is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van het aantal personeelsleden.
De kosten van overwerk hebben zich gestabiliseerd op het - te hoge - niveau van 1990. Voorgaande jaren heeft de Kamer uitgebreid aandacht besteed aan dit probleem. Het is jammer te moeten constateren dat de overheid er nog steeds niet in is geslaagd deze kosten terug te brengen tot een aanvaardbaar peil. Ook aan de in het verleden door de Kamer gesignaleerde misbruik van de overwerkregelingen is in 1991 nog weinig ten goede veranderd.
Aan de hand van de salariskosten van het huidig personeel (exclusief de salariskosten van de Ministers en de Statenleden) en de aantallen ambtenaren per ultimo van deze jaren kan een globale opstelling worden gemaakt van de gemiddelde kosten per ambtenaar:

1988: Afl. 131.600.000: 3.775 ambtenaren = Afl. 34.860
1989: Afl. 136.200.000: 3.578 ambtenaren = Afl. 38.070
1990: Afl. 148.700.000: 3.718 ambtenaren = Afl. 40.000
1991: Afl. 155.600.000: 3.880 ambtenaren = Afl. 40.100

Geconstateerd kan hieruit worden dat de kosten van een ambtenaar de laatste jaren aanzienlijk zijn gestegen.

Bij toetsing van de totale salariskosten aan de terzake begrote bedragen, wordt een beeld verkregen van de budgettaire gevolgen van een en ander:

Jaar	Werkelijke kosten	Begrote kosten	Overschrijding
1988	Afl. 139.200.000	Afl. 125.000.000	Afl. 14.200.000
1989	Afl. 152.800.000	Afl. 133.400.000	Afl. 19.400.000
1990	Afl. 160.200.000	Afl. 146.300.000	Afl. 13.900.000
1991	Afl. 162.400.000	Afl. 149.100.000	Afl. 13.300.000

B. Semi-overheid

Omschrijving	1988	1989	1990	1991
Bezoldiging en lonen	9,7	9,1	10,5	11,3
Overwerk	0,8	1,4	1,3	1,4
Toelagen	0,3	0,3	0,3	0,2
Overige uitkeringen	0,2	0,1	0,1	0,5
Kindertoelagen	0,2	0,2	0,2	0,3
Compensatie A.O.V./A.W.W.	0,4	0,5	0,5	0,6
Geneeskundige behandeling	0,8	0,6	0,6	0,6
Pensioenbijdragen	0,9	1,0	1,1	1,3
V.U.T. uitkeringen	0,4	2,2	0,3	0,2
Totaal	13,7	15,4	14,9	16,4

Hierbij kunnen dezelfde effecten worden gesignaleerd als bij de overheidssector: een stijging van de gemiddelde kosten van de bezoldigingen.
De gemiddelde kosten van bezoldigingen bedragen resp.:
1988: Afl. 34.100
1989: Afl. 35.100
1990: Afl. 34.600
1991: Afl. 36.200

11.3 AANTAL PERSONEELSLEDEN.

Het blijkt nog steeds niet mogelijk een juist overzicht te verkrijgen van het aantal werknemers dat in dienst is van de overheid. De door de Directie Personeel en Organisatie verstrekte gegevens zijn gebaseerd op ongecontroleerde gegevens uit het verleden en wijken sterk af van de werkelijkheid. Om die reden heeft de Kamer een inventarisatie gemaakt van het aantal personeelsleden volgens de betaalsrollen. Een aantal personeelsleden dat wel in dienst is maar om een of andere reden geen salaris ontving is dan ook in de volgende overzichten niet meegeteld. Het gaat hierbij

echter om een relatief klein aantal, voornamelijk personen die verlof buiten bezwaar genieten.

In het navolgende overzicht per ultimo van de laatste 4 jaren is geen onderscheid meer gemaakt tussen ambtenaren, arbeiders en werksters, aangezien dit onderscheid in 1991 is vervallen.

Omschrijving	Dec. 1988		Dec. 1989		Dec. 1990		Dec. 1991	
Overheid								
Algemene dienst	2.611		2.669		2.797		2.958	
Onderwijzers (Openbaar)	245		245		256		260	
Luchthavendienst	135		132		150		151	
D.O.W.	515		319		236		233	
W.E.B.	269		213		279		273	
L.O.P.	-		-		-		5	
Sub-totaal		3.775		3.578		3.718		3.880
Semi-overheid								
Setar	274		258		337		353	
Aruba Ports Authority	63		59		12		12	
Soc.Verzekeringsbank	47		46		52		55	
Volkskredietbank	6		6		8		9	
Algemeen Pensioenfonds Aruba	0		8		13		18	
Sub-totaal		390		377		422		447
TOTAAL		4.165		3.955		4.140		4.327

Nadat in mei 1990 een benoemingsstop werd afgekondigd stabiliseerde het personeelsbestand zich ruim één jaar op het niveau van mei 1990. De toename van 187 ambtenaren per december 1991 ten opzichte van december 1990 is voornamelijk in de tweede helft van 1991 tot stand gekomen. Aan de hand van de benoemingsbesluiten is door de Kamer geconstateerd dat deze toename zich in de eerste maanden van 1992 heeft voortgezet.

Van de toename per december 1991 kan nog de volgende specificatie worden gegeven:

Bestuurskantoor	32
Direktie Volksgezondheid	22
Inspektie der Belastingen	18
SETAR	16
Posterijen	13
Ontvanger der Belastingen	12
Casino controleurs	12
Welzijnszaken	12
Politie	11
Centraal Bureau Statistiek	7
Overigen	32
	187

11.4 BEVORDERINGEN.

Evenals vorig jaar heeft de Kamer in 1991 een overzicht bijgehouden van de bevorderingen van ambtenaren.
Het beeld zoals gold voor 1988 en 1989 en 1990 is niet veranderd. Nog steeds vinden bevorderingen plaats met een groot aantal jaren terugwerkende kracht.
Het navolgende overzicht geeft aan het aantal bevorderingen en het aantal jaren terugwerkende kracht.

Terugwerkend.	1988	1989	1990	1991
½ jaar of korter	132	84	106	125
½ tot 1 jaar	148	137	159	104
1 tot 2 jaar	141	119	167	182
2 tot 3 jaar	73	50	103	46
3 tot 4 jaar	32	70	26	19
4 tot 5 jaar	6	13	30	11
5 jaar of langer	4	12	5	1
	536	485	596	488

De salarisschalen waarin deze bevorderingen plaatsvonden zijn:

Schaal	1988	1989	1990	1991
1 t/m 3	186	104	119	61
4 t/m 6	205	191	229	166
7 t/m 9	119	141	184	164
10 t/m 12	26	49	63	91
13 t/m 16	0	0	1	6
	536	485	596	488

De financiële consequenties van de nabetalingen waren als volgt:

1988: 8.204 maanden achterstallig = Afl. 1.230.600,00.
1989: 9.560 maanden achterstallig = Afl. 1.434.000,00.
1990: 11.279 maanden achterstallig = Afl. 1.691.900,00.
1991: 7.725 maanden achterstallig = Afl. 1.158.800,00.

12. Kabinet Gevolmachtigde Minister in Nederland.

In 1991 is door de Kamer een onderzoek ter plaatse ingesteld bij het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister in Nederland. Het rapport van dit onderzoek, dat de periode 1986 tot en met april 1991 besloeg, werd op 14 november 1991 aan de Staten aangeboden.
De Kamer acht het niet nodig in het kader van dit jaarverslag inhoudelijk terug te komen op dit rapport, mede gelet op de ruime aandacht die aan het rapport werd gegeven.
De Kamer wil nog wel melding maken van het feit dat de Minister van Algemene Zaken ten tijde van het afronden van dit verslag nog niet aan de Kamer heeft doen toekomen het commentaar van de huidige Gevolmachtigde Minister op het desbetreffende rapport.
Bij brief van 18 november 1991 en herinneringsbrief van 23 januari 1992 heeft de Kamer dit commentaar officieel opgevraagd bij de Minister van Algemene Zaken, een en ander op grond van het bepaalde in artikel 29, lid 2 van de Rekenkamerverordening.

Na het opmaken van bovenbedoeld rapport kreeg de Kamer in september 1991 het rapport van de controlerende accountant van het Kabinet betreffende de administratie 1988 toegezonden.
Uit dit rapport vermeldt de Kamer de volgende zaken:

<u>Accountantsverklaring.</u>
Deze wordt niet afgegeven vanwege het ontbreken van goedkeuringsprocedures met betrekking tot de juistheid van de uitgaven, alsmede vanwege het ontbreken van toereikende procedures omtrent de volledigheid van de ontvangsten.

<u>Juistheid uitgaven.</u>
Uit het rapport van de accountant wordt de volgende passage aangehaald:
"In veel gevallen waren de facturen en declaraties niet voorzien van een goedkeuring. Een en ander wordt met name veroorzaakt doordat op Uw Kabinet nauwelijks procedures en instructies voor het personeel aanwezig zijn. Hierin zouden

de bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor het personeel moeten worden vastgelegd. Bij onze oordeelvorming maken wij zoveel mogelijk gebruik van de interne organisatie. Gelet op het voorgaande kunnen wij zodoende achteraf nauwelijks vaststellen of goederen/prestaties inderdaad zijn geleverd."

Volledigheid ontvangsten.

Uit het rapport van de accountant wordt de volgende passage aangehaald:

"Bij Uw Kabinet worden regelmatig cheques ontvangen. Deze komen voor een groot deel van het bureau Toerisme en de directie Financiën op Aruba. De volledigheid van de verantwoorde geïncasseerde cheques hebben wij niet kunnen vaststellen. Enerzijds wordt dit veroorzaakt doordat op Uw Kabinet geen afzonderlijke registratie van de ontvangen cheques en de feitelijke incasso hiervan is bijgehouden, anderzijds doordat van beide genoemde instanties op Aruba geen overzicht van de toegezonden cheques werd verkregen.

Daarnaast is geen afzonderlijke registratie bijgehouden omtrent verschillende uitgaven welke later zouden moeten leiden tot contant of per (betaal)cheque terug te ontvangen bedragen. In dit verband wijzen wij bijvoorbeeld op terugvordering van achteraf gebleken te veel betaalde bedragen aan studenten, opbrengsten van verkochte dranken aan personeel en voor rekening van Uw Kabinet georganiseerde evenementen waaruit af te dragen inkomsten kunnen voortvloeien."

Administratieve organisatie.

De administratieve organisatie en de hierin begrepen maatregelen van interne controle voldoen niet aan de daaraan te stellen eisen. De accountant somt een 18-tal zaken op waarvoor geen procedurebeschrijvingen aanwezig zijn, zoals computerbeheer, koersverhouding met Aruba, ziektekostenverzekering personeel, teer- en reiskosten, uitbetaling maandbedragen studenten, hoogte daggeldvergoedingen dienstreizen, inkoop belastingvrije drank personeel, ontvangsten c.q. betalingen per kas, etcetera.

Evenmin zijn voor het personeel instructies opgesteld.

Afwikkeling opmerkingen vorige controlerapporten.
De accountant merkt op dat de gemaakte opmerkingen betreffende de controle vanaf 1984 tot en met 1988 niet of nauwelijks zijn afgewikkeld.

Salarisadministratie.
Uit het rapport van de accountant wordt de volgende passage aangehaald:

"a. *Er zijn nog steeds geen arbeidscontracten voor de desbetreffende personeelsleden aanwezig.*

b. *Een afstemming tussen de presentielijsten, de ziekteaangiften en de uitkeringen van het GAK is niet gemaakt.*

c. *Bij een aantal personeelsleden zijn de salarissen niet juist berekend.*

d. *Wegens achterstand in de administratie is nog niet duidelijk of de afdrachten AOW, AWBZ, afrekening bedrijfsvereniging, indiening verzamelloonstaten enz. hebben plaatsgevonden."*

Kas.
Uit het rapport van de accountant wordt de volgende passage aangehaald:
"Het kasboek over 1988 is medio juni 1991 bijgewerkt. Met name betroffen dit nog te boeken ontvangsten inzake de drankkas en afrekeningen van verstrekte voorschotten. Hierdoor is het oorspronkelijk negatieve saldo van ca. f 11.000,00 volgens het kasboek aangepast tot f 8.111,11 (positief) per 31 december 1988.

Het kasboek over 1989 tot en met begin april 1991 kon slechts gedeeltelijk worden geboekt. Dit houdt voornamelijk verband met nog te maken afrekeningen inzake de drankkas. Nadat het kasboek geheel is bijgewerkt zal het saldo met de aanwezige contanten moeten worden afgestemd. Pas op dat moment kan een eventueel kasverschil worden bepaald.

Overigens hebben wij de volledigheid van de verantwoorde inkomsten niet kunnen vaststellen."

Voorschotten.

Uit het rapport van de accountant wordt de volgende passage aangehaald:

"Evenals voorgaande jaren worden regelmatig voorschotten verstrekt voor dienstreizen, vliegpassages enz. Door achterstand in de administratie kunnen wij nog niet nagaan in hoeverre deze voorschotten inmiddels zijn verrekend of anders afgewikkeld. Met name is dit belangrijk vanwege voorschotten die naar ons werd medegedeeld in Aruba zullen worden afgewikkeld."

Advies.

Nadat de accountant refereert aan een aantal stappen die inmiddels gezet zouden zijn om te komen tot verbetering van de situatie bij het Kabinet, wordt de Gevolmachtigde Minister geadviseerd om zo spoedig mogelijk met de Staten van Aruba en de Algemene Rekenkamer tot afspraken te komen over deze controlebevindingen van de accountant.

Ten tijde van het opmaken van dit jaarverslag was het de Kamer niet bekend of en welke afspraken terzake door de Minister inmiddels zijn gemaakt.

De Kamer hecht daarom des te meer belang aan toezending van het commentaar van de Gevolmachtigde Minister op haar rapport, welk commentaar zoals hiervoor reeds is gememoreerd nog niet aan de Kamer werd verstrekt.

De Kamer spreekt de wens uit dat zij in de gelegenheid zal worden gesteld de administratie van het Kabinet te blijven onderzoeken tot het moment dat de situatie ter plaatse aanzienlijk verbeterd zal zijn.

13. Directie Toerisme en toeristenbureau's.

In haar vorige jaarverslag heeft de Kamer aangekondigd een nader onderzoek te zullen instellen op basis van een aantal constateringen betreffende de financiële verantwoording van de uitgaven voor het toerisme.
De uitgaven voor promotie van het toerisme zijn inmiddels voor de begroting 1992 opgelopen tot een bedrag van Afl. 28.000.000,00.
Gedurende het jaar 1991 heeft de Kamer reeds het nodige werk aan dit onderzoek verricht en wilde als afronding controlebezoeken afleggen bij een beperkt aantal toeristenbureau's in het buitenland. Het merendeel van de uitgaven wordt immers in het buitenland gedaan en de Kamer constateerde dat op deze uitgaven tot dusver geen controle wordt uitgeoefend.
Bij brieven van 28 november 1991 en herinneringsbrief van 31 december 1991 verzocht de Kamer aan de Minister van Algemene Zaken om goedkeuring te verlenen aan de dienstreizen terzake, waarvoor de Kamer de financiële middelen op de begroting beschikbaar heeft.
Van de Minister werd echter geen antwoord ontvangen op deze verzoeken van de Kamer. Nadat de Kamer op 10 februari 1992 opnieuw een brief over deze aangelegenheid richtte aan de Minister van Algemene Zaken, verkreeg de Kamer ingevolge beslissing van de Ministerraad van 26 februari 1992 alsnog goedkeuring voor deze dienstreizen.
De Kamer zal nu in 1992 een afzonderlijk rapport over het toerisme uitbrengen.
Deze zaak toont duidelijk aan dat de Rekenkamer nooit als onafhankelijk controle-orgaan kan functioneren zolang zij afhankelijk blijft van goedkeuring van de te controleren minister(s) voor de besteding van haar eigen budget.

14. Water- en energiebedrijf.

In 1991 heeft de Kamer in samenwerking met een accountantskantoor een onderzoek ingesteld naar de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de inkomsten en uitgaven van het Water- en energiebedrijf over de periode 1986 tot en met 1990.
Dit onderzoek waarmede in oktober 1990 een aanvang werd genomen duurde langer dan gepland, omdat gewacht moest worden op de resultaten van de jaarrekeningen van het bedrijf die in verband met de privatisering versneld werden opgemaakt door het accountantskantoor.
Het eindrapport van de Kamer is op 23 januari 1992 aan de Minister van Economische Zaken voor commentaar gestuurd, waarna het rapport op 30 maart 1992 aan de Staten is aangeboden.
Inhoudelijk kan de Kamer in het kader van dit jaarverslag nog niet op het rapport ingaan.

15. Onderzoek kansspelen.

In 1991 kreeg de Kamer voor de eerste maal een bedrag op haar begroting beschikbaar voor het uitbesteden van werkzaamheden.
Als onderwerp koos de Kamer een onderzoek naar de doelmatigheid van het overheidshandelen op het gebied van de kansspelen.
Op basis van de laagste inschrijving kon het werk op 5 september 1991 worden gegund aan een lokaal accountantskantoor, waarna het eindrapport met commentaar van de Minister van Justitie op 12 december 1991 aan de Staten kon worden aangeboden.
De Kamer is verheugd over de goede en vlotte wijze waarop dit onderzoek door de medewerking van alle betrokkenen kon worden uitgevoerd.

In dit jaarverslag beperkt de Kamer zich tot het herhalen van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport:
"De controle van casino's op Aruba is gebaseerd op verouderde wetgeving die stamt uit de tijd dat de casinosector nog maar nauwelijks ontwikkeld was. Er ligt nu een nieuwe concept-wet bij de Staten die de grootste tekortkomingen van de huidige wet opvangt. De voornaamste nieuwe aspecten van de nieuwe wet zijn het introduceren van een Raad voor de kansspelen, het vaststellen van eisen voor vestiging van casino's, het rationaliseren van het toegangsbeleid voor casinobezoekers, en in het algemeen het doorzichtiger maken van de regelgeving en de manier waarop verdere regels gesteld zullen worden. Additionele regels zullen echter noodzakelijk zijn, voornamelijk op het gebied van financiële en technische controle.
Er bestaat op dit moment nauwelijks controle naar de juistheid van de afdracht van casinorechten door de casino's. Er is in de afgelopen jaren een dalende trend op te merken van de geïnde casinorechten per toerist; er kan op voorhand echter niet worden geconcludeerd dat dit te wijten is aan een onvolledige afdracht van de casino's. Het is duidelijk dat in de financiële controle ruimte is voor verbetering, hetzij door middel van een versterkt

controleapparaat (meer mankracht, meer steekproeven, controle door externe accountants), hetzij door de basis waarover casinorechten worden geheven te vereenvoudigen (rechten per speeltafel/speelautomaat, of een vast bedrag per casino). In hoofdstuk 3 van dit rapport worden enkele voor- en nadelen van de verschillende alternatieven besproken.

Organisatorisch zijn de contacten van de overheid met casino's verspreid over een aantal instanties. Geconcludeerd kan worden dat de taakverdeling van de verschillende instanties in het algemeen duidelijk is, en dat de raakvlakken tussen de instanties gering zijn. Er zijn daardoor weinig werkelijk serieuze problemen opgetreden vanwege deze decentralisatie. Niettemin wordt het creëren van een centrale Raad voor de kansspelen over het algemeen als een goede zaak beschouwd. De Raad kan vanwege de expertise van haar leden slagvaardiger te werk gaan, en kan als een "focal point" *voor alle casinoaangelegenheden fungeren.*

Tenslotte zal het invoeren van de concept-kansspelverordening ook andere organisatorische effecten hebben. Taken die thans de verantwoordelijkheid zijn van andere diensten (boekencontrole, afgeven van vergunningen, etcetera) zullen onder de Raad ressorteren. Hiernaast zal rekening moeten worden gehouden met de casinocontroleurs, gezien het feit dat een van hun voornaamste taken (controleren van toelating) zal komen te vervallen. Het opstellen van een organisatievorm van haar stafleden en duidelijke taakomschrijvingen daarvoor, zal een van de eerste taken van de Raad voor de kansspelen moeten zijn."

De Minister van Justitie gaat in zijn commentaar middels een tweetal reacties van respectievelijk de Directie Wetgeving en de Belastingaccountantsdienst uitgebreid in op de bevindingen van het rapport. In het kader van dit jaarverslag wil de Kamer het commentaar op de onderdelen Controle en Witwassen aanhalen:

Controle.

De vier tot nu toe ingestelde controles wijzen uit dat er correcties nodig zijn i.v.m. de markers alsmede de interpretatie van de term bruto-ontvangsten. Het is moeilijk een oordeel te geven over de volledigheid van de ontvangsten, aangezien casino's moeilijk controleer-baar zijn, vooral als de controles achteraf worden ingesteld. Wil men inderdaad een goede controle op de casino's hebben dan dienen er constant mensen aanwezig te zijn bij tellingen etc. Dit impliceert dat een systeem waarbij de controle een belangrijke plaats inneemt, bijv. een systeem waarbij de belasting afhanke-lijk is van de winst, gepaard gaat met aanzienlijke perceptiekosten. Een dergelijk systeem wordt gehanteerd in Nevada. Voor de Nevada Gaming Control Board werken ruim 400 mensen. Het moge duidelijk zijn dat dit aan-zienlijk lager zou uitvallen indien Nevada een systeem had waarbij de belasting afhankelijk is van het aantal automaten/tafels.

Een goed uitgerust en opgeleid controle-apparaat zal Aruba jaarlijks al gauw 5 tot 10 miljoen florin kosten. Een belangrijk deel van het controlewerk in Nevada en Atlantic City wordt gedaan door undercover-agents. Het spreekt voor zich dat het op Aruba practisch onmogelijk is dergelijke mensen te laten functioneren.

Nagenoeg alle casino's op Aruba worden gecontroleerd door een onafhankelijk accountantsbureau. Uit gesprekken met deze bureaux is duidelijk geworden dat ook zij moeite hebben met het controleren van casino's.

Witwassen.

Uiteraard komt het witwassen volgens de casinomanagers zelden voor. Tijdens boekenonderzoeken is echter vast komen te staan dat een aantal casino's zich hier wel degelijk schuldig aan maken, dan wel de gelegenheid geven tot het witwassen van geld.

Zo werd in één bepaald casino een aantal keren per jaar, tijdens toernooien, grote bedragen aan prijzen ($ 100.000,00) aan dezelfde personen uitbetaald.

Er zijn gevallen bekend van casino's die junckets

aantrekken die in de gelegenheid worden gesteld in het buitenland fiches te kopen met zwart geld. Met deze fiches dient de juncket vervolgens te spelen. Het bedrag dat hij overhoudt wordt vervolgens per cheque (wit) uitbetaald. Aldus heeft de juncket geld gewassen en heeft het casino de belasting weten te drukken (de inzet is niet geboekt; de uitbetaling wel).
Een meldingsplicht van de casino's aan de Centrale Bank van Aruba van aan buitenlanders uitbetaalde grote prijzen (betaling geschiedt meestal per cheques) en uitgeschreven markers leidt tot een betere controle."

16. Gesubsidieerde instellingen en naamloze vennootschappen.

In artikel 31 van de Rekenkamerverordening (P.B. 1956 no.35, zoals gewijzigd) is bepaald dat elke instelling, vereniging, stichting, naamloze vennootschap, etcetera die in het genot is van subsidie van het Land of het beheer voert over gelden of goederen van het Land of waarin het Land een direct of indirect geldelijk belang heeft, verplicht is op eerste vordering aan de Algemene Rekenkamer periodieke overzichten van het gehele geldelijke beheer en van de vermogenstoestand over te leggen.
Op grond van deze bepaling heeft de Kamer 30 instellingen verzocht hun financiële stukken over de jaren 1987 tot en met 1990 voorzien van de rapporten van de controlerende instantie, aan de Rekenkamer toe te zenden.
Deze instellingen hebben de gelegenheid gekregen binnen 1 maand hun jaarstukken toe te zenden, waarvan 16 instellingen gereageerd hebben. Na een herinneringsbrief heeft de Rekenkamer nog van 6 instellingen jaarstukken kunnen ontvangen. De stichtingen die na een 2e herinneringsbrief nog niet gereageerd hebben, zijn Cas pa Hubentud, Lotto pa Deporte, Aruba Hi-Winds Pro Am en de Rode Kruis en van de N.V.'s hebben Tele Aruba, Home Television Systems Aruba, Cocarni Aruba en Caribbean Satelite Systems niet gereageerd.
Door de eerder gememoreerde problemen op personeelsgebied heeft de Kamer voor dit jaarverslag nog geen commentaar kunnen geven op de ingekomen jaarstukken van verschillende instellingen.
In het hierna volgende overzicht wordt aangegeven welke instellingen de stukken hebben toegezonden en/of wordt de reden aangegeven waarom dit (nog) niet is gebeurd.

De in het overzicht gebruikte symbolen hebben de volgende betekenis:
x = ontvangen jaarstukken;
- = niet ontvangen jaarstukken;
1 = niet gereageerd;
2 = stukken ter controle bij accountant;
3 = achterstand bij opmaking van jaarstukken;

4 = opgegaan in andere stichting: Mgr. A. v/d Veen Zeppenfeldt;

5 = Utilities Aruba N.V.: per 1 september 1990 opgericht; National Oil Company of Aruba N.V.: eerste verslag over 1989.

Stichting	1987	1988	1989	1990	Opmerking
1. Village Florence Elderly Home	-	-	-	-	2
2. De Geestelijk Gehandicapte	x	-	-	-	3
3. Unoca	-	-	-	-	2
4. Mgr. A. v/d Veen Zeppenfeldt	x	x	x	x	
4. SMOA	x	x	x	x	
5. Centro pa Nos Grandinan	x	x	x	x	
6. F.C.C.A.	X	X	X	X	
7. Rode Kruis					1
9. Marcultura	x	x	x	x	
10. Cede Aruba	x	x	x	x	
11. Bevordering van Verantwoord Ouderschap	x	x	x	x	
12. FEPO (fundacion pa esnan cu problema di oido	-	-	-	-	2
13. Algemene Bejaardenzorg Aruba	x	x	x	x	
14. FAVI (Fundacion Arubano di esnan Visualmente Incapacita)	x	x	x	-	2
15. Kinderhuis Imeldahof Aruba	x	x	x	x	
16. Het Wit-Gele Kruis Aruba	x	x	x	-	2
17. Aruba Hi-Winds Pro-Am					1
18. Casa Cuna	x	x	-	-	3
19. Schouwburg Aruba	x	x	x	x	
20. Lotto pa Deporte					1
21. Arubaanse Muziekschool	x	x	x	-	2

Stichting	1987	1988	1989	1990	Opmerking
22. Cas pa Hubentud					1
23. Bethanië Aruba					4
N.V.'s					
1. National Oil Company of Aruba			x	x	5
2. Tele Aruba					1
3. Home Television Systems Aruba					1
4. Cocarni Aruba					1
5. Caribbean Satelite Systems					1
6. Utilities Aruba				-	5
7. Dutch Hotel & Casino Dev. Corp.	x	x	x	-	2